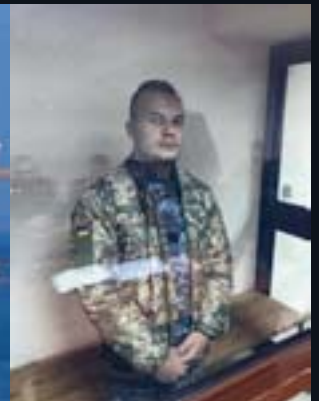

АНЕКСІЯ АЗОВА

Російські прикордонники відкрито атакували неподалік Керченської протоки українські човни, які прямували з Одеси до Бердянська, взяли моряків у заручники. Окупанти блокують порти в Азовському морі й ігнорують морське право. Україна запровадила військовий стан у десяти областях.

А також у номері: хроніка громади, відкриття таємного архіву еміграції, згадка про Гуцульську Республіку, Світовий Конгрес Українців обрав нового голову, Томос, Собор і Помісна Церква, що буде з «євробляхами»? Дещо про стосунки України і Чехії, нові книги, жарти та інше, та головне – розкладний календар громади на 2019 рік

Заблокована росіянами Керченська протока

Капітан буксира «Яни Капу» Олег Мельничук на окупаційному «суді» в Сімферополі заявив, що ні в чому не винний, і вимагав перекладача з російської мови.

В Подебрадах нагадали про українську спадщину

Про могили, виставки та про можливу партнерську співпрацю між Подебрадами та якимсь українським містом, а також про окупацію Росією частини української території говорилося 4 грудня на зустрічі посла України в ЧР Євгена Перебийніса зі студентами та керівництвом міста на місцевому замку, де свого часу розташовувалась Українська Господарська Академія.

Дискусія відбулась в Інституті мовної підготовки Карлового університету. У зустрічі взяв участь мер Подебрад Ярослав Червінка та 9 студентів з України, які готуються до вступу до чеських університетів. Посол України нагадав про значення Подебрад в історії українців, адже навколо УГА в місті зосередилася чимала українська громада. «Українці допомагали у створенні незалежної Чехословаччини, а вона прихистила тих, хто втік від більшовиків. Я особисто дуже поважаю Масарика, він був великим другом українців», – сказав Перебийніс.

Посол відвідав місцевий цвинтар і запропонував допомогу у ідентифікації й відновленні деяких могил, у яких покійся українці. «Йдеться про 25-30 могил», – додав дипломат. Керівництву Подебрад посольство запропонувало влаштувати виставку картин чи фотографій, або показ фільмів, і у мерії ідею підтримали. «На курорті відновила роботу Галерея Людвіка Куби, і ми, звичайно, знайшли б відповідний термін для виставки», – сказав Червінка. Також виникла ідея про встановлення побратимства між Подебрадами та українським містом. «Але це поки лише намір», – сказав Перебийніс.

У розмові зі студентами говорили й про поточну ситуацію в Україні. «Росія окупувала нашу територію розміром зі Словаччину, – порівняв посол. – За останні дні активувалася агресія Росії в Азовському морі. Ми цінуємо підтримку

2-1 Під час зустрічі студентів із послом та представниками міста. Фото автора – «Нимбурзький денік»

2-2 Посол Євген Перебийніс із українськими студентами у Подебрадах. Фото автора – «Нимбурзький денік»

уряду Чеської Республіки, який засудив агресію, віримо в моральну підтримку та у солідарність чеського народу. Хто ще інший має той же досвід російської окупації, як наші дві країни?» – задав посол риторичне питання.

Мер Подебрад Ярослав Червінка підтвердив, що це явно є актом окупації, і «ми повинні намагатися уникати повторення таких речей у майбутньому». Заступник мера Мірослав Голас додав,

що «у нас є спільні окупанти з Україною». Перший заступник мера Роман Шульц, який, як і український посол, народився у символічному 1968 році, нагадав у зв'язку з цим: «Я хотів би нагадати студентам, що ведеться сильна кампанія дезінформації. Навіть не доводиться говорити, з якого боку. Тому необхідно ретельно перевіряти інформацію», – додав Шульц.

Мірослав Ілемніцкі

Громада закликала владу Чехії підтримати Україну

Низка українських організацій Чехії 3 грудня звернулася до чеського уряду та чеського суспільства із закликом підтримати Україну. У своїй заяві 22 представники українських громадських організацій зажадали від президента Мілоша Земана і парламенту Чехії посиленої боротьби проти російської агресії на території України, а також закликали підтримати звільнення всіх українських полонених, які незаконно утримуються в Росії.

«Ми хочемо цим сказати чеському суспільству, що ми об'єднані демократичною думкою. Це наша реакція на порушення міжнародного права з боку Росії про співпрацю в Азовському морі і Керченській протоці. Ця атака означає наступний рівень російської агресії проти України, яка триває вже п'ять років. Ми хочемо нагадати і про хлопців, які залишаються в Росії, і про війну на сході України», – зазначив голова організації «Українська ініціатива в Чеській

Республіці» Богдан Райчинець. 25 листопада російські прикордонники у Керченській протоці відкрили вогонь по трьох українських кораблях і захопили їх. За даними української влади, шестеро українських моряків були поранені, зокрема двоє – у тяжкому стані. Підконтрольні Кремлю суди у Криму арештували всіх 24 моряків на два місяці. Українська влада визнає їх військовополоненими.

Радіо «Свобода»

Прага ознайомилася із «записками Асеєва»

Вже понад рік донецький журналіст Станіслав Асеєв утримується за ґратами підтримуваним Росією угрупованням «ДНР». Влітку російські медіа поширили відео, на якому змарнілий Асеєв «признається» у шпигунстві. Про долю людей, які потрапили в ізоляцію через окупацію Донбасу проросійськими бойовиками, і про долю самого Асеєва говорили 10 листопада у Празі на презентації його книжки «В ізоляції». Зустріч із журналістами Радіо Свобода та українським істориком Станіславом Федорчуком організувала у приміщенні Карлового університету Чеська асоціація українців та «Східноєвропейський клуб».

З 2014 року на сторінках «Радіо «Свобода» публікувалися «Листи з окупованого Донбасу», де заручники війни фіксували і переповідали власні історії з окупованих теренів, до яких журналісти не мають доступу. Станіслав Асеєв (Васін) був одним із перших, хто почав писати для цього проекту. І хоч організувати потік інформації звідти було дуже складно, він не приховував своїх поглядів. «Наші кореспонденти були змушені виїхати з Донецька, тому що була реальна

загроза їхньому життю. І подекуди легше було передавати інформацію з лінії фронту, просто з місця бойових дій, ніж із середини цієї окупованої зони. Але Станіслав залишився там і свідомо став літописцем цієї окупації», – розповіла редактор української редакції «Радіо «Свобода» Наталка Чурикова. Тепер книжку Асеєва «В ізоляції» планують видавати чеською і англійською мовами. У своїх дописах та есе, зібраних у книжці «В ізоляції», Станіслав ставить багато незручних запитань про те, як Україна допустила, щоб таке стало можливим, і чому така кількість людей у Донецьку і Луганську підтримала окупацію. Асеєв говорить про те, що необхідно проривати інформаційну блокаду, що українських медіа там майже немає і що через це Україна дуже швидко втрачає своїх громадян. Відтак журналіст вів розмову з рештою України, яка перебуває в інформаційній тиші. Із закликом до звільнення Станіслава Асеєва виступили міжнародні й українські журналістські і правозахисні організації. Українська сторона включила Станіслава Асеєва у списки на обмін.

Наталія Чурикова та Станіслав Федорчук під час презентації книги Станіслава Асеєва (Васіна) у Празі. Фото «Радіо «Свобода»

Ім'я українського журналіста для деяких відвідувачів празької зустрічі пролунало вперше. Кілька дописів чеською мовою переклала україністка Кароліна Юракова. Вони будуть опубліковані у спеціалізованому часописі «Na vychod» («На схід»).

Іванна Трутненко

Успішні молоді люди після Євромайдану

З празькою та брненською громадою зустрілися «молоді агенти змін» – українці, які змогли реалізувати себе за останні п'ять років, тобто після Євромайдану. Хоча цей період в Україні зображається у мас-медіа як економічно кризовий через інфляцію, втрату території та війну, чимало молодих підприємців вловили сучасні тенденції, не розчарувалися у країні, не емігрували й змогли розкрутити власну справу. Саме такими є Катерина Ганус, Олександра Теслюк та Сашко Горонді. Катерина закінчила Київський університет міжнародних відносин і нині є ментором із проектів та партнерств Української Академії Лідерства – навчального закладу формату «школа лідерів», у якому навчаються учні-випускники шкіл та студенти коледжів, училищ чи закладів вищої освіти. УАЛ бере свої початки з Майдану, а саме «Відкритого Університету Майдану» за прикладом ізраїльської альтернативної освіти. Також Катерина активно популяризує велотуризм, дбайливе

ставлення до природи й пізнання свого краю, стала координатором проекту «Вишиваний шлях», який вже розробив веломаршрут протяжністю понад 2000 км від Ужгорода до Харкова. Громадська ініціатива «Будуємо Україну Разом», яку представила Олександра, функціонує з 2014 року. За цей час їй вдалося створити понад 30 громадських просторів, об'єднати понад 15 000 волонтерів по всій Україні. Вона була координатором волонтерського табору у карпатській Бережниці. «Ми їздимо в міста, у які нас запрошують місцеві громадські активісти, і допомагаємо сім'ям, які перебувають у скруті, працюємо над створенням громадського простору», – каже Олександра. Сашко – засновник успішного ексклюзивного бренду наплічників, сумок, та інших аксесуарів «Horondi», представник майстерні добрих справ «Etnaus-Oselya» – піднявся «з нуля»: був у мукачівській вуличній банді, отримав два роки ув'язнення умовно за крадіжку, та сів у електричку і поїхав до Львова, де

якийсь час переховувався від «крутих друзів», був безхатьком. Згодом прийшов до «Оселі», навчився перетягувати дивани і шити рюкзаки. «Ці представники української молоді, творчі, амбіційні лідери – мають відвагу прямувати за своїми мріями, котрі будують нову Україну не лише на словах, але і власними руками», – вважають організатори зустрічі, яка відбулася у Чехії 6 та 7 грудня. Захід відбувся в рамках проекту Української Європейської Перспективи «Наш формат» за фінансової підтримки Посольства України в Чеській Республіці.

Вл. інф.

У Празі пікетували посольство Росії

Під час пікету. Фото «Радіо «Свобода».

Біля посольства Росії у Празі 26 листопада відбувся пікет. Кілька десятків чехів та українців, які регулярно виступають проти російської агресії в Україні, прийшли під стіни російського посольства у столиці Чехії. Організаторами акції виступили громадські організації «Пульс Європи», «Празький Майдан», «Відкриті двері» та «Українська європейська перспектива». Із українськими та чеськими прапорами та плакатами «Путін – забирайся геть з України» активісти висловили обурення ескалацією конфлікту у Керченській протоці. За їхніми словами, російська влада нахабно перейшла межу повної неповаги до міжнародного права, непорушності кордонів і принципів добросусідства. Також чеські активісти 1 грудня вивисили українські прапори та плакати з нагадуваннями, що Крим – це Україна, у різних місцях чеської столиці. «Я з Маріуполя. Мені як нікому зрозуміло, що відбувається зараз в Україні. Ми прийшли вчергове висловити протест проти дій Володимира Путіна. Те, що відбулося, – це зухвала провокація», – розповів учасник протесту Станіслав Івасюк. Учасники акції заявили, що кожен такий, за їхніми словами, зухвалый акт агресії Росії має терміново застуджуватись світовою спільнотою і не лишатись без покарання. Із українськими та чеськими прапорами та плакатами «Путін – забирайся геть з України» активісти висловили обурення ескалацією конфлікту у Керченській протоці. «Ми маємо ловити за руку у кожному такому випадку. Кричати, показувати цілому світу, що

Біля «Музею» у Празі, 1 грудня

Росія – не цивілізована, у цієї країні не можна купувати газ, в цю країну не можна їздити, не можна мати з нею стосунків, поки вона не припинить такі дії і не повернеться в свої кордони», – заявив учасник акції протесту. Наприкінці акції учасники протесту заспівали гімн України. Чехи неодноразово проводили акції під російським посольством у Празі, зокрема, на підтримку українського режисера Олега Сенцова та інших політичних в'язнів Кремля. Ескалація кон-

флікту між Україною та Росією набула нової хвилі через збройний конфлікт у Чорному морі. Свій осуд з приводу дій Росії висловили представники Польщі й Естонії, а також Канада і Грузія. В Євросоюзі і НАТО закликали до «стриманості і деескалації». 26 листопада, після подій у Керченській протоці, Верховна Рада ухвалила за провадження з 28 листопада воєнного стану у низці областей України.

Радіо «Свобода»

Лекція в «Ерудиті»

24 листопада 2018 року в Суботній українській школі «Ерудит» дослідники Марія Пащенко та Олександр Кучерак зробили доповідь на тему «Іван Пулной та Іван Горбачевський. Визначні науковці української діаспори в Чехії». Іван Пулной народився 2 лютого 1845 року у селі Гримайлів, а помер 31 січня 1918 року у Празі. Він винайшов катодну лампу, що випромінювала X-промені. Через 14 років за цей винахід Конрад Рентген отримав першу Нобелівську премію з фізики (1901). Чому так сталося, розповідає книга В. Шендеровського «Нехай не гасне світ науки» (Київ, 2009). Іван Горбачевський народився 5 травня 1854 року у Зарубинцях, а помер 24 травня у Празі. Він вперше синтезував сечову кислоту (1882) і став першим у світі міністром охорони здоров'я. Був номінований на Нобелівську премію з фізіології та медицини (1911). Його

Лектори Марія Пащенко та Олександр Кучерак з учнями школи «Ерудит»

творчий шлях описаний в книзі спогадів Я. Гонського «Іван Горбачевський у спогадах і листуваннях» (Тернопіль, 2004).

Проведенню лекції для школярів посприяли Українська ініціатива в ЧР, Посольство України в ЧР та директорка школи «Ерудит» Наталія Фаркаш-Сосно-

вська. Лекцію слухали не лише юнаки та дівчата, а й їхні батьки і вчителі. «Дякуємо організаторам та сподіваємося, що даний захід дозволить кожному віднайти власний ген української геніальності і подарувати світу нових винахідників і нобелівських лауреатів», – сказали на завершення лектори.

пор

У Празі вивчають досвід Криму

На семінарі «кримські татари: минуле і майбутнє корінного народу» обговорювали, що відбувається в Криму і навколо Криму. У понеділок, 26 листопада, на факультеті соціології Празького університету говорили не лише про їхню історію та культуру, й про актуальне загострення конфлікту між Росією та Україною. У семінарі взяли участь чеські науковці та запрошені гості з України.

За ситуацією із захопленням українських кораблів у Чорному морі в районі Керченської стежили по суті «в прямому ефірі». Відомий чеський аналітик Ян Шир сказав, що російські дії спровоковані слабкою позицією заходу, який обговорює доцільність санкцій проти Росії, в той час, як він би мав посилювати їх, щоб унеможливити подальші напади на Україну. «Інструменти є, і потрібно зробити так, щоб продовження нинішнього курсу обходилося Росії так дорого, щоб вона не могла собі більше цього дозволити», – сказав Ян Шир, упо-

рядник книжки «Російська агресія проти України», яка вийшла восени минулого року. На думку Яна Шири, європейське суспільство досі не усвідомило тієї небезпеки, яку несе російська агресія, і те, що вона спрямована не лише проти України, а проти всієї західної демократії.

Колега Шири, керівниця відділу Російських та Східноєвропейських досліджень Карлового університету Катержина Кралова вважає, що хоча окупація Криму та війна між Росією та Україною і викликала більший інтерес чеської громадськості до півострова, цей інтерес не тримався довго. А головне – чехам бракує знань про історію півострова, про його корінне населення, про те, чому він опинився в колі російських інтересів. А без цих базових знань громадська думка надто легко стає жертвою маніпуляцій політиків, як закордонних так і місцевих. «Нам дуже пощастило, що на нашу програму Freedom Chair зуміла приїхати кримський політолог Ельміра Муратова, яка спеціалізується саме на питаннях кримських татар», – розповіла Катержина Кралова.

Для чеського суспільства, яке зараз занепокоєно проблемами «мусульманської еміграції», на її думку, важливо почути про те, що мусульмани живуть в Європі вже не одне століття, що вони є частиною європейської цивілізації. А у випадку кримських татар вони є прикладом того, як може співіснувати мусульманська культура з культурами інших народів та релігій у взаємній гармонії та збагаченні.

Ельміра Муратова приїхала до Праги із Сімферополя. Вона розповіла про те, що і сьогодні кримські татари подають приклад гідний наслідування, про те, як активно після 2014 року в Криму почала діяти громадська організація «Кримська солідарність», члени якої займаються пророзахисною діяльністю, доброчинністю, громадською журналістикою та освітою. Як говорить Ельміра Муратова, згуртованість та солідарність серед кримських татар виявилася набагато вищою, ніж серед решти населення Криму.

Як зауважує Катержина Кралова, нині для чехів настав той час, коли позитивний досвід приходить не лише із Заходу, як про це звикли думати протягом останніх майже 30 років після Оксамитової революції, але і зі Сходу. Вивчення цього досвіду, його популяризація, на її думку, важливі нині для чеського суспільства, якому за останні десятиліття почало здаватися, що їхній демократії нічого не загрожує і над її зміцненням можна припинити працювати. «Вже зараз ми бачимо лінії розподілу, по якому наше суспільство можна поділити. І для того, щоб цей поділ стався, не лише у нас, але і в Європейському Союзі, зовсім не обов'язково мати в суспільстві представників іншої релігії, чи національності. Тому для нас дуже важливий цей досвід, щоб спробувати зупинити ці процеси, відновити механізми, які зв'язують суспільство», – наголошує чеський соціолог Катержина Кралова.

Радіо «Свобода»

Спадок під підлогою

В Чехії віднайдено й порятовано таємний архів еміграції у Чехословаччині та Франції з документами 1918–1991 років

ТЕКСТ: Олег ПАВЛІВ

Фото деяких документів у віднайдену Таємному архіві, зокрема часопису «Голод в Україні» під ред. Г. Бочковського, 1933 рік, проспект ЦеСУСу про смерть отамана Симона Петлюри, 1926 рік, поштівка воїна УПА, 2-га пол. 1940-х рр. та ін. Фото автора.

Запрошення на унікальний український Маланчин вечір у Празі, 1937 рік.

Чи то збіг обставин, чи то неймовірна вдача переслідувала мене цього року, але факт того, що 28 жовтня, в день 100-річчя Чехословаччини, в одному із провінційних містечок неподалік Праги мені вдалося віднайти, врятувати та перебрати на зберігання Таємний архів української міжвоєнної (1918–1939), воєнної (1939–1945) та післявоєнної (1945–1991) еміграції в Чехословаччині та Франції.

Передусім слід зазначити, що Таємний архів я отримав у власність цілком легально, з відповідними на те згідно чинного законодавства Чеської Республіки документами на право власності. Саме слово «Таємний архів» – назва не метафорична, а цілком реальна, оскільки віднайдений він був в помешканні громадянина Чехії, який під час реконструкції свого дому від-

найшов під підлогою свого помешкання документи, книги та періодичу Таємного архіву і передав мені його для науково-дослідницького вивчення. Вочевидь, цей архів приховали під підлогою до кращих часів, коли у 1948 році настав комуністичний режим. І тільки тепер, 70 років потому, архів був віднайдений.

Про Петлюру й Голодомор

Серед документів, книг та періодики архіву слід передусім відзначити проспект про смерть отамана Симона Петлюри, виданий в ЦеСУСом (Центральним Союзом Українського Студентства) в Празі у 1926 році. В проспекті збереглася, в зв'язку з трагічною смертю Симона Петлюри, промова віцепрезидента ЦеСУСу Волохова, яка була виголошена ним на жальбній Академії 29 травня 1926 року в Празі, а також резолюція, прийнята і виголошена на жальбній Академії укра-

їнською еміграцією в ЧСР 29 травня 1926 року і хроніка панахиди за покійним Симоном Петлюрою в Празі і Подєбрадах. Також серед документів, книг та періодики Таємного архіву зберігся часопис «Hlad na Ukrajině» (українською «Голод в Україні»), який під редакцією Г. Бочковського був виданий у 1933 році. У часописі розміщена інформація чеською та французькою мовами про актуальні в той час події Голодомору 1932–1933 років у підсовецькій Україні. Гортаючи часопис, не можна не звернути увагу на моторошні листи, які йшли від голодуючих за кордон. Ось, наприклад, селянка з України пише своєму сину, який живе на чужині: «люди у нас вмирають, як мухи. Поїдають листя і лободу; я сама їм їх уже другу зиму. Люди вмирають на вулицях і одразу ж поховані, без священника. Їх вкидають по п'ятеро в одну яму. Денно вмирає аж 20 людей. Люди

Запрошення на святочну шевченківську Академію, 1932 рік.

поїдають людей. Матері бояться випустити своїх дітей на вулиці. Багато хат спорожніло, тому що люди в них повивмирували...» Окрім того, редактор часопису Г. Бочковський зазначає, що усі оригінали листів від голодуючих з України, які йшли за кордон, зберігалися в редакції цього часопису в якості достовірного матеріалу про події умисного в совєцькій Україні справжнього геноциду.

Після моєї презентації документів, книг та періодики Таємного архіву в Посольстві України в Чеській Республіці часопис «Голод в Україні» настільки приглянувся пану послу Євгену Перебийносу, що він в рамках відзначення в Празі пам'яті 85-х роковин Голодомору публічно презентував часопис «Hlad na Ukrajině» до огляду української та чеської громадськості в Празі.

Маланка, Шевченко

і... відсутність єдності

УІЧР щорічно влаштовує в Чехії традиційну «Маланку», тож відвідувачам цього балу цікаво було б ознайомитись із запрошенням на одинокий в Празі український Маланчин вечір, організаторами якого в 1937-му році було товариство Українських Інженерів в ЧСР і Українське товариство «Єдність» в Празі, традиції яких сьогодні перебрала та продовжує УІЧР. Не менш цікавим є запрошення на святочну Академію з ушанування пам'яті 71-ї річниці смерті генія-пророка України Тараса Шевченка, яку в 1932-му році організував Комітет Українських Емігрантських Організацій в ЧСР за участі поважної інтелігенції української міжвоєнної еміграції: Акад. Проф. Др. І. Горбачевського, Петра Макарєнка (співупорядника книги «Pogrom proti Ukrajincům v Polsku» (Прага, 1930 р.) та інших. Комітет Українських Емігрантських Організацій в ЧСР проводив святочну Академію для вшанування пам'яті 70-ї річниці смерті Тараса Шевченка в 1931-му році¹, але завдяки документам, книгам та періодиці Таємного архіву вдалося дізнатися про те, що вищезазначені святочні Академії з ушанування пам'яті Тараса Шевченка в ЧСР проводилися регулярно.

Слід також звернути увагу на інформаційний листок Українського Народного Союзу у Франції про підготовчу працю із заснування друкарні «Українського Слова» в 1933-му році (більш відомої як Першої Української Друкарні у Франції). У документі зазначено про фінансові труднощі друкарні в зв'язку із відсутністю

консолідації всередині української громади у Франції. Звідси можна простежити десятиліттями незмінний український менталітет, в якому і сьогодні простежується відсутність наявної консолідації... Не можна не звернути уваги на поштівку воїна УПА другої половини 1940 року, адже, згідно доступних публічних джерел, кольорові поштівки, з огляду їхню ціну, видавалися в основному Закордонними частинами ОУН після Другої Світової війни і вважаються сьогодні філателістичною рідкістю. В Україну вони в післявоєнні часи надходили рідко, збереглися в основному у фондах та колекціях української еміграції в Західній Європі та Північній Америці.

Справжня «антирадянська агітація»

А ще в Таємному архіві збереглася вельми рідкісна листівка органу післявоєнних емігрантів із СРСР «Свобода», яку випускало з 1952-го року ЦОПЕ (Центральне Об'єднання Післявоєнних Емігрантів)³ із СРСР. Але найцікавіше те, в листівках «Свободи» свої статті публікували теж українські емігранти із СРСР. Ось, до прикладу, одна із публікацій⁴: «я, Іван Половець, колишній житель колгоспу імені Чапаєва Сумської області, села Слоут, звертаюсь до солдатів, сержантів і офіцерів Радянської Армії із цим листом. Під час війни, опинившись у безвихідному становищі, тяжко поранений, я потрапив до полону німецьким фашистам. В наказі мене, мабуть, оголосили вбитим або ж зниклим безвісти. Але насправді я живий і перебуваю в даний час у Західній Німеччині.

Перш, ніж досягнути забезпеченості на Заході я, ще в роки війни, близько року пропрацював у німецького селянина Йосипа Гафенедера в м. Ландау на ріці Ізар. Це маленьке баварське містечко, на окраїнах якого живуть селяни. Подвір'я мого господаря стояло на вулиці Бахгассе під номером 402. Цей німець вважався в Ландау одним із найбідніших селян. Що ж мав цей «бідняк»?

А ось що: 12,5 га орної землі, 3 га поля, 4 корови, 2 коні, 6 свиней, 56 курей, 12 качок, 8 гусей, плодовитий сад із 102-ма деревами і відповідну кількість будівель та сільськогосподарського реманенту. Жив цей «бідний селянин» в двоповерховому домі із 6-ма кімнатами (в Баварії всі будинки у селян двоповерхові), з дубовими меблями, пружинними матрацами, швейними машинками, радіоапаратом найновішої марки. Їжа – щодня ковбаси, яйця, молоко, масло, кава, а у неділю – свинина або яловичина.

Тисячу разів я давав собі одне і теж запитання: «чому ми, громадяни СРСР, не живемо так, як вони? Чому ми гірші за них?»

З часом я розібрався в цьому питанні. В основному, звичайно – це право власності на землю. Але це ще не все. В Західній Німеччині селянство об'єднано в різні товариства, які постачають селян насінням, технікою, худобою та іншим за низькою ціною, а також союзи по збуту продукції, які встановлюють ціни на ринку, кредитують селян і всіляко піднімають їхнє господарство. Але і це ще не все. Головна суть в тому, що селянство має своїх представників в парламенті і у владі. Ці представники, вільно обрані селянами, відстоюють їхні інтереси.

Вільний політичний лад – ось таємниця успіху німецького селянства! Дорогі друзі, мої земляки і землячки! Які ж висновки необхідно зробити із такого становища речей? Як колишній колгоспник, я розповідаю про життя селян на Заході. Але настільки ж незрівнянно краще, ніж в СРСР, живуть у вільних країнах й інші прошарки населення.

Єдиний вихід – покінчити з комунізмом і радянським ладом у нас на Батьківщині!» Звістка про віднайдений архів облетіла увесь світ. Про це дізналась українська діаспора за океаном – в США та Канаді. Вона привабила представників старшого покоління української еміграції в Західній Європі та Північній Америці настільки, що мені почали надсилати документи, книги та періодику української еміграції з усього світу. Так, до прикладу, 16 листопада мені передали на зберігання унікальний та рідкісний «Кобзар» Тараса Шевченка під редакцією Василя Сімовича 1921 року видання⁵.

В Таємному архіві ще багато історично цінних та цікавих документів, книг і періодики, тому запрошую до їхнього колективного дослідження усіх зацікавлених науковців.

¹ Книга «Pogrom proti Ukrajincům v Polsku» була перекладена з чеської на українську мову і репринтно перевидана у хмельницькому видавництві «Лілія» в 2017-му році.

² Шевчук В. І. Богемістичний Кобзар: Тарас Шевченко у чеській літературі та перекладах / «Пороги». №1, 2018. – С. 8 / скор. передрук з: Є. П. Кирилук, В. С. Бородин, М. П. Бажан та ін. чл. ред. колегії. Шевченківський словник. У двох томах. — Київ, 1976, 1978. – Т. 2. – стор. 341-343.

³ ЦОПЕ – емігрантська організація, створена за участі американської розвідки ЦРУ в 1952 році в Мюнхені і Західному Берліні (ФРН), яка посередництвом антирадянських агітаційних листівок намагалась розповсюджувати серед військовослужбовців радянських військ в НДР заклики змінити комуністичний лад в СРСР.

⁴ Подается у адаптованому перекладі з російської мови.

⁵ Шевченко Тарас. Кобзар: народне видання з поясненнями і примітками Василя Сімовича / Українське видавництво, Катеринослав-Ляйпціг, 1921. – 431 с. + XXIX с. + портрет

В одній Великій Україні

Сто років тому на Гуцульщині була проголошена республіка

ТЕКСТ: Андрій КОРОЛЬКО

Президія Міжнародної наукової конференції. Виступає голова оргкомітету Андрій Королько.

На закарпатській Гуцульщині (Рахівський район) 8-11 листопада 2018 року відбулися урочисті заходи з нагоди відзначення початку українського державотворення на західноукраїнських землях та 100-річчя заснування Гуцульської Народної ради у селищі Ясіня 8 листопада 1918 року.

Ясіня – столиця українського державного утворення Гуцульської Республіки 1918-1919 років. Про це тепер завжди нагадуватиме відкрита нова площа імені Героїв Гуцульської Республіки. Вона розташована поруч Ясінянського історико-краєзнавчого музею, на якому встановлена символічна дошка.

Народне віче зібралося саме у день заснування Гуцульської Народної ради в селищі Ясіня, що ухвалила рішення про приєднання східних районів Закарпаття

до ЗУНР. Вшановуючи героїв селища, учні загальноосвітніх шкіл смт. Ясіня і с. Чорна Тиса, поклали квіти та вінки до пам'ятників видатним ясінянцям – президенту Гуцульської Республіки Степану Ключураку і Дмитру Климпушу. 10 листопада за сприяння влади району, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Всеукраїнського товариства «Гуцульщина», Фондації українських гуцулів Румунії, Ясінянської селищної ради проведено Міжнародну наукову конференцію «Гуцульська республіка – феномен творення української державності на Закарпатті періоду національної революції». У конференції взяло участь понад 90 осіб: представники органів державної влади, закордонні та вітчизняні науковці, краєзнавці, молоді вчені, вчителі шкільних навчальних закладів краю, громадські діячі. Перед

початком конференції голова суспільно-культурного товариства «Гуцульщина» у Львові Василь Коржук вручив новий прапор Всеукраїнського товариства «Гуцульщина» голові Товариства Дмитру Стефлюку.

Модератором і натхненником конференції став Андрій Королько – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. З вітальним словом до присутніх звернувся Дмитро Стефлюк.

Словаччину на конференції представляв Микола Мушинка – єдиний учасник, який знав президента Гуцульської республіки Степана Ключурака особисто. Після повернення Ключурака із ГУЛАГу в Сибіру (1945-1957) пан професор Мушинка відредагував та опублікував його спо-

гади «До волі» (Нью-Йорк, 1978; 189 с.; перевидання – Ужгород, 2009, 184 с.) та написав про нього дві монографії під назвою «Лицар волі. Життя і політично-громадська діяльність Степана Ключурака» (Ужгород, 1995; 284 с.; друге доповнене видання там таки 2011; 448 с.). Саме йому на святкуванні дісталася найбільша пошана – три найвищі ордени Ясінської селищної ради: орден «За заслуги на честь 520-річчя Ясіня», ювілейний орден «100 років Гуцульської республіки» та орден «Гуцульської народної ради». Крім того йому був подарований оригінальний гуцульський «сердак» (верхній чоловічий одяг) та капелюх з повною колекцією значків, виданих до 100-ліття Гуцульської республіки (25 штук). З цими цінними атрибутами він не розлучався під час усіх урочистих дійств. Перед відкриттям конференції його, як почесного гостя, хлібом і сіллю привітали голова селищної ради Едуард Зелінський та директор школи Віталія Ференц. Шкільний хор та оркестр подарував йому фрагмент урочистого концерту до сторіччя Гуцульської республіки.

Ґрунтовні доповіді на конференції також виголосили Василь Лизанчук та Михайло Гнатюк – доктори філологічних наук, професори Львівського національного університету імені І. Франка, Ігор Райківський – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України і методики викладання історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Степан Кобута – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії цього ж вищого навчального закладу, Василь Попович – краєзнавець, голова Фондації українських гуцулів Румунії, Ярослава Ткачук – генеральний директор Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського (Коломия), Василь Мулеса – голова Всеукраїнського товариства «Лемківщина» (Перечин Закарпатської обл.), Наталія Ребрик – проректор Закарпатської академії мистецтва, кандидат філологічних наук, доцент (Ужгород) та ін. На конференції Андрій Королько провів презентацію наукового видання «Західно-Українська Народна Республіка (1918-1923). Енциклопедія. Т. 1» (Івано-Франківськ, 2018; 688 с.), в якому низка гасел присвячена діяльності Гуцульської Народної ради та Гуцульської республіки. Відзначаючи важливість напрацьованих конференції щодо вирішення актуальних проблем з вивчення процесів державотворення на Закарпатті, Закарпатській Гуцульщині періоду Української національної революції 1917-1923 років, узагальнивши джерелознавчі та історіографічні здобутки, учасники конференції відзначили, що важливим етапом не лише в розвитку політичного життя на

Закарпатті, а й загальноукраїнського державотворчого процесу стала діяльність українських народних рад на території краю. Серед них виділялася заснована в листопаді 1918 року Гуцульська Народна рада в Ясні, що ухвалила рішення про приєднання східних районів Закарпаття до ЗУНР. Апогеєм національних змагань українців Закарпатської Гуцульщини стало проголошення на початку 1919 року в цьому містечку Гуцульської республіки, керівники якої вважали її складовою ЗУНР.

Загалом високий науковий рівень доповідей, виголошених у процесі роботи чотирьох пленарних засідань, учасники відзначили їх актуальність, ґрунтовність, наукове та суспільне значення, а також належну якість та глибину досліджень. Учасники конференції, звернули увагу на необхідності продовженні вивчення: початків етнонаціональної самоідентифікації українців Закарпаття; зовнішніх і внутрішніх чинників самовизначення Закарпаття в 1918-1919 років; становлення і функціонування органів української влади на Закарпатській Гуцульщині періоду Української національної революції; питань співпраці Гуцульської республіки та ЗУНР; визначних постатей Гуцульської народної ради і Гуцульської республіки; збереження скарбів Гуцульської республіки в історичній національній пам'яті. Вирішено сприяти науковій комунікації, організації та проведенню проектів з метою популяризації вікопомної події серед закарпатських українців.

Однак, поряд із важливим досягненням у сфері дослідження цих подій Української національної революції на Закарпатті сторічної давнини, існують певні проблеми що потребують подальшого вирішення, тому учасники конференції запропонували прийняти таку підсумкову ухвалу міжнародного наукового форуму: громадськості, представникам влади, краєзнавцям зреалізувати вирішення питання щодо перенесення тлінних останків загиблих воїнів Гуцульської народної оборони та Української Галицької армії, які загинули у січні 1919 протягом Сигітської військової операції і покуються на території Румунії в місті Сигет та його околицях, до смт. Ясіня Рахівського району Закарпатської області – столиці тогочасної Гуцульської республіки; громадськості та представникам влади на Закарпатті 2019 рік оголосити роком президента Гуцульської республіки Степана Ключурака. Науковій громадськості, краєзнавцям, представникам влади підготувати до Міністерства освіти і науки України звернення щодо внесення у навчальні програми загальноосвітніх навчальних закладів: з історії України – уроку-пам'яті (у січні) про вшанування Гуцульської республіки; з української літератури – вивчення, як обов'язкового

Частина учасників конференції.

твору у навчальній програмі, роману Уласа Самчука «Гори говорять». У навчальних закладах краю організувати музейні світлиці з нагоди вшанування пам'яті сторіччя української державності на Закарпатській Гуцульщині; науковій громадськості, краєзнавцям, меценатам, громадськості популяризувати дослідження з вивчення Гуцульської республіки, загалом усі джерелознавчі та історіографічні здобутки з вивчення Української національної революції на Закарпатті. Спонукаючи до видання/перевидання художніх творів про Гуцульську республіку; звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органів місцевого самоврядування щодо надання належних коштів для розвитку українських громад Румунії, Словаччини, Чехії, Угорщини та інших держав Карпатського регіону для популяризації української духовної культури в діаспорі. Висвітлювати вивчення подій Української національної революції на Закарпатті сторічної минувшини в газетній і журнальній періодиці української діаспори Румунії, Словаччині, Чехії, Угорщині та інших держав Карпатського регіону; продовжити відзначення сторіччя Гуцульської республіки у 2019 році через проведення «Січневої коляди» та «Вербового колеса» в смт. Ясіня Рахівського району Закарпатської області як цікавих локацій популяризації матеріальної і духовної культури українців-гуцулів на території краю, подій Української національної революції на Закарпатській Гуцульщині, загалом на Закарпатті; опублікувати доповіді учасників наукової конференції «Гуцульська республіка – феномен творення української державності на Закарпатті періоду української національної революції» у збірнику матеріалів наукового форуму.

11 листопада свято продовжилось на стадіоні у Ясні. В останній день святкувань відбулося народне гуляння в рамках фестивалю «Довбушева юшка» та концерт артистів української естради. У святкових заходах також взяли участь представники Гуцульських товариств зі Львова, Верховини, Коломиї, Яремчі та Румунії.

Діаспора збиралася у Києві

Президентом Світового Конгресу Українців обрано Павла Грода

ТЕКСТ: ПРЕСОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ СКУ

28 листопада на прес-брифінгу за підсумками XI Світового Конгресу Українців (СКУ) відбулося оголошення новообраного Президента та Ради директорів, які очолюватимуть СКУ наступні 4 роки. Напередодні XI Світовий Конгрес Українців обрав Президента СКУ, яким став Павло Грод, та керівні органи СКУ – Виконавчий комітет і Раду директорів. Також було обрано Наглядовий комітет СКУ. Першим заступником Президента СКУ є Стефан Романів, другим – Анна Кісіль та третім – Андрій Футей.

Павло Грод є активним провідником української громади в Канаді. Вже 10 років він очолює Конгрес Українців Канади – орган, який координує діяльність та представляє інтереси однієї з найбільших етнокультурних громад Канади.

Новий президент СКУ – хто він?

Павло Грод послідовно підтримував Україну під час та після Революції Гідності, здійснивши низку поїздок в Україну разом із попередніми Прем'єр-міністром Канади Стівеном Гарпером та Міністром закордонних справ Канади Джоном Бердом задля підтримки українців у їхній боротьбі за європейське майбутнє. У зв'язку з активною громадською позицією він став одним із 13 канадців у санкційному списку Президента Російської Федерації Путіна, яким заборонений візд до Російської Федерації. За роки своєї діяльності Павло Грод отримав низку державних нагород від уряду Канади та України: був нагороджений ювілейною медаллю Президента України з нагоди «25-ліття незалежності України» та діамантовою ювілейною медаллю Королеви Єлизавети II. Протягом трьох років поспіль він потрапляв до списку

100 людей, які впливають на глобальне майбутнє Канади, за версією журналу Embassy Magazine & Hill Times. Power and Influence. Павло Грод є одним із засновників та Президентом енергетичної компанії Rodan Energy Solutions, яка пропонує інноваційні рішення із заощадження електроенергії та підвищення надійності енергосистем для промисловості.

Новообраний президент СКУ зазначив: «Світовий конгрес українців, як одне з найбільших об'єднань українців усього світу, є відданим справі підтримки України і того курсу реформ, який зараз проводить уряд України. У нас насправді родинні зв'язки, які ми будемо довгі роки. Хочу запевнити, що ми готові до співпраці для розвитку».

Під час своєї промови на брифінгу Павло Грод озвучив своє бачення ролі діаспори в житті України та основні засади діяльності новообраної управи СКУ: Світове українство є однією з найпотужніших діаспор у світі та здатне відстоювати важливі для України питання на найвищому рівні завдяки добре координованій діяльності; Діаспора повинна мати міцні громади, які будуть моральним хребтом України та боротимуться за суверенітет української держави незалежно від складу українського уряду; Розбудова сильних інституцій має стати одним з пріоритетів СКУ. Відкриття українських шкіл, церков, мистецьких центрів, торговельних та професійних представництв дозволять не втратити мільйонів українців за кордоном через асиміляцію; Шістдесят мільйонів українців в світі сьогодні близькі як ніколи. Усвідомлення єдності, що не обмежена державними кордонами – основа сучасної української ідентичності; СКУ засуджує напад Росії на українські кораблі в Керченській

Павло Грод – новий Президент СКУ.

протоці та вимагає негайного звільнення українських моряків та кораблів, посилення санкцій проти Російської Федерації, виключення її з міжнародної системи SWIFT та скасування запрошень на різноманітні зустрічі та самміти на високому рівні.

Очільники держави

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман на сторінці у Facebook написав: «Буду радий співпрацювати з Павлом як новим президентом СКУ. І також вдячний Євгену Чолію, попередньому президенту, за роки відданої роботи в інтересах розвитку нашої держави». Голова уряду зазначив, що Україна відчуває підтримку СКУ: «Ваша роль важлива. Ми відчуваємо сьогодні партнерство СКУ. І я радий, що у нас

Понеділок

Вівторок

Середа

Четвер

П'ятниця

Субота

Неділя календар 2019

Pondělí

Úterý

Středa

Čtvrtek

Pátek

Sobota

Neděle

1 Новий Рік, чеський Сильвестр

2 Народився археолог Ярослав Пастернак, професор УВУ в Празі й Мюнхені (1892-1969)

3 Народився професор хімії УГА в Подєбрадах Микола Вікул (1888-1935)

4 Праги до Ясіні виїхав перший швидкий потяг (1923)

5 Початок «празької весни» 1968 року

6 Святвечір; народився Степан Руданський, поет та лікар (1834-1873)

7 Різдво (за ст. ст.)

8 Народився Василь Симоненко, український поет (1935-1963)

9 Народився режисер Сергій Параджанов (1924-1990)

10 Народився Леонід Кравчук, колишній Президент України (1934)

11 Засновано Чеську асоціацію українців (1991)

12 КДБ заарештувало десятки українських інтелектуалів (операція «Блок») (1972)

13 Меланки, Щедра кутя

14 Св. Василя Великого, Старий Новий Рік

15 Затверджено гімн «Ще не вмерла Україна» (1992)

16 У Празі проти радянської окупації ЧССР підпалив себе Ян Палах (1948-1969)

17 Засновано Український Вільний Університет (Відень, 1921)

18 Голодна Кутя, переддень Водохреща

19 В Празі засновано Будинок національних меншин (2009)

20 В Празі засновано Об'єднання українців у ЧР (1990)

21 Зареєстровано в Празі колектив «Берегиня» (2008)

22 День Соборності України

23 Народився патріарх УПЦ (КП) Філарет (1929)

24 Проросійські терористи обстріляли Маріуполь (2015)

25 День Студента (Тетянин день)

26 Міжнародний день митника

27 День пам'яті жертв Голокосту

28 Народився чеський україніст Іржі Марван (1936-2016)

29 День пам'яті Героїв Крут (1918)

30 Народився історик Володимир Антонович (1834-1908)

31 Українці Хомутова заснували товариство «Дзвони надії» (2005)

1 Народився письменник і поет Євген Маланюк (1897-1968)

2 Нар. Іван Пулюй, фізик (1845-1918), який проживав у Празі

3 У Відні створено ОУН (1929)

4 День боротьби проти раку; початок роботи соцмережі Facebook (2004)

5 Померла в Празі педагог Софія Русова (1856-1940)

6 Створено українську арктичну станцію «Академік Вернадський» (1996)

7 Народився Олександр Русов, видавець празького «Кобзаря» 1876 року (1847-1915)

8 Помер у Празі письменник Спиридон Черкасенко (1876-1940)

9 День стоматолога

10 Паризький мирний договір встановив кордони у Сх. Європі (1947)

11 В Києві відновлено діяльність «Просвіти» на захист української мови (1989)

12 Трьох святителів: Василя, Григорія та Івана Золотоустого

13 День Радіо

14 Знищено МВБУ у Празі (1945). День закоханих

15 Стрітення Господнє; в Подєбрадах засновано «Український сокіл» (1926)

16 Помер Євген Маланюк із «Празької школи» (1968)

17 День Доброти;

18 Народився Джеймс Мейс, дослідник Голодомору (1952-2004)

19 День Тризуба

20 День пам'яті Героїв Небесної Сотні (2014)

21 День рідної мови

22 У Словаччині засновано Музей Української Культури, нині у Свиднику (1956)

23 Бал «Маланка», зала КЦ «Новодворска», Прага 4 (2019)

24 Українська армія з важкими боями відступила з Дебальцево-го та околиць (2015)

25 Народилася поетеса Леся Українка (1871-1913)

26 Початок окупації українсько-го Криму Росією (2014)

27 Народився Степан Ключурак, український політик міжвоєнної ЧСР (1895-1980)

28 Слово «Соціалістична» у назві ЧССР замінили на слово «Федеративна» (1990)

1 Винищення польськими підрозділами АК села Павлокома (1945)

2 Народилися Євген Чикаленко (1888-1965), Наталена Королева (1888-1966)

3 М'ясопусна; всесвітній день письменника

4 Народилася Іванка Рада Ілленко, відома українська та чеська акторка й активістка (1976)

5 Загинув Головнокомандувач УПА Роман Шухевич (1907-1950)

6 Помер Володимир Винниченко, письменник, діяч УНР (1880-1951)

7 Народився Т. Г. Масарик, чехословацький Президент (1850-1937)

8 Міжнародний жіночий день; початок битви чехословаків з німцями під Бахмачем (1918)

9 Народився Тарас Шевченко (1814)

10 Сиропусна; помер Тарас Шевченко (1861)

11 Битва Чехословацького батальйону під Соколовим на Харківщині (1943)

12 Засновано «Остравську Просвіту» (1993)

13 Заснування гр.-кат. Апостольського екзархату в Чеській Республіці (1996)

14 День числа «Пі» (π - 3,1415926...)

15 Проголошення самостійності Карпатської України (1939)

16 Народився поет «Празької школи» Юрій Дараган (1894-1926)

17 Народився Августин Волошин, Президент Карпатської України (1874-1945)

18 Початок великого посту; помер археолог Іван Борковський, (1897-1976)

19 Народилася поетеса Ліна Костенко (1930)

20 Народився Гетьман Іван Мазепа (1639-1709)

21 Всесвітній день поезії

22 Народився Микола Лисенко, композитор (1842-1912)

23 Предстоятелем УГКЦ обрано Святослава Шевчука (2013)

24 Нар. Михайло Кірсенко, український богеміст (1945)

25 Відкрито пам'ятник Тарасові Шевченку на празькому Сміхові (2009)

26 Народився Мирослав Сополига, словацький україніст (1946)

27 День Театру

28 Народився Микола Сціборський, діяч ОУН, який навчався у подєбрадській УГА (1898-1941)

29 В Києві поховали В'ячеслава Чорновола (1937-1999)

30 Помер Дмитро Донцов, філософ українського націоналізму (1883-1973)

31 Народився Микола Міхновський, автор трактату 1900 року «Самостійна Україна» (1873-1924)

СІЧЕНЬ | LEDEN

ЛЮТИЙ | ÚNOR

БЕРЕЗЕНЬ | BŘEZEN

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1 День жартів та сміху	2 Зареєстровано празький колектив «Родина» (2007)	3 Народився Олесь Гончар, письменник (1918-1995)	4 Засновано у Празі Українську Європейську Перспективу (2011)	5 Перша Конституція Пилипа Орлика (1710)	6 Нар. Яромір Штетіна, чеський політик (1943)	7 Благовіщення Пречистої Діви Марії; всесвітній день здоров'я
8 Міжнародний день ромів (циганів)	9 Нар. Андрій Лівіцький, президент УНР в екзилі (1879-1954)	10 Народився Патріарх УАПЦ Мстислав (1898-1993)	11 Проросійські терористи захопили місто Слов'янськ на Донеччині (2014)	12 Перша присяга української скаутської організації «Пласт» (1912)	13 Початок Антитерористичної операції на сході України (2014)	14 Початок «Акції К» – чехословацькі комуністи ліквідували монастирі (1950)
15 Народився Серж Лифар, паризький балетмейстер українського походження (1905-1986)	16 Виник термін «холодна війна» для відносин СРСР і США (1947)	17 День рятувальника та пожежної охорони	18 Міжнародний День пам'яток і визначних місць	19 Євреї варшавського гетто повстали проти нацистів (1943)	20 Відкрито Українську господарську академію в Подєбрадах (1922)	21 Квітня Неділя; помер у Празі мовознавець Іван Зілінський (1879-1952)
22 Засновано в Празі «Український вісник» (2002)	23 У Празі засновано «Українську профспілку» (2008)	24 День пам'яті жертв геноциду вірмен (1915)	25 Засновано у Празі «Український народний дім» (2016)	26 День Чорнобильської трагедії (1986)	27 Початок акції «Вісла» – виселення українців Закерзоння (1947)	28 Воскресіння Христове; Іван Федоров (Федорович) у Львові розпочав друк першої книги (1563)
29 Світлий понеділок; бій УСС із росіянами на Маківці (1916)	30 Світлий вівторок; нар. Ярослав Гашек, автор «Бравого вояка Швейка» (1883-1923)	1 Свято праці; День солідарності заробітчан	2 Заснування ржевницької української гімназії (1925)	3 Всесвітній день свободи преси	4 Тараса Шевченка викупили з кріпацтва (1838)	5 Початок Празького повстання (1945)
6 Українські та польські війська взяли Київ (1920)	7 День радіо	8 Дні пам'яті та примирення, присвячені жертвам II Світової війни	9 День Європи	10 Народився Симон Петлюра, Головний Отаман УНР (1879-1926)	11 М. Грушевський заснував у Києві Українське Наукове Товариство (1907)	12 День Матері, день медсестер
13 Народився письменник Панас Мирний (1849-1920)	14 Розгром козаками польських військ під Жовтими Водами (1648)	15 Народився Іван Горбачевський, хімік, ректор Карлового університету (1854-1942)	16 Засновано Українську Господарську Академію в Подєбрадах (1922)	17 День вишиванки, Вознесіння Господнє	18 НКВД розпочало геноцид проти кримськотатарського народу (1944)	19 У Празі, переслідуваний СМЕРШем, загинув просвітянин Євген Вировий (1889-1945)
20 Нар. Микола Мурашко, живописець, педагог (1844-1909)	21 В Празі вийшов перший номер часопису «Пороги» (1993)	22 Тарас Шевченко перепохований на Чернечій Горі в Каневі (1861)	23 У Празі створено Музей Визвольної Боротьби України (1925)	24 День слов'янської писемності та культури	25 Петра Порошенка обрано Президентом України (2014)	26 Засновано у Празі українську школу «Ерудит» (2010)
27 Нар. Роман Іваничук, письменник (1929-2016)	28 Помер Іван Франко (1856-1916)	29 В селі Світанок на Чернігівщині відкрито музей українсько-чесько-словацької дружби (1973, знову 1980)	30 Заснування у Празі Українського історико-філологічного товариства на чолі з Дмитром Антоновичем (1923)	31 Помер Любомир Гузар, архієпископ УГКЦ (1933-2017)	1 Міжнародний день захисту дітей	2 У Києві розпочав роботу електричний трамвай (1892)
3 Народився Євген Петрушевич, диктатор ЗУНР (1863-1940)	4 Помер правозахисник і політв'язень Леонід Плющ (1939-2015)	5 Всесвітній день охорони довкілля	6 Вознесіння Господнє; день журналіста в Україні	7 В Одесі розстріляно поета Миколу Вороного (1871-1938)	8 У Чехословаччині проведені демократичні вибори, на яких перемогли ОФ та VPP (1990)	9 Чехословацька армія й жандармерія розпочали «Акцію Б» для протидії УПА проникненню на Захід (1947)
10 Загинув у нацистському концтаборі Олег Кандиба-Ольжич (1907-1944)	11 Верховна Рада України запровадила «київський час» GMT+02:00 (1990)	12 У Празі був перерваний «Слов'янський конгрес» і почалось повстання (1848)	13 Засновано Українську Ініціативу в Чеській Республіці (1994)	14 Сили АТО звільнили Маріуполь від проросійських терористів (2014)	15 Народився у Києві басист відомої групи «Чехомор» Тарас Волощук (1972)	16 Трійця; Фестиваль русинів-українців Словаччини у Свиднику (від 1956)
17 Святого Духа	18 У Варшаві поховали ліквідованого ОУН міністра-«пацифікатора» Броніслава Перацького (1934)	19 У Чехії відновлено діяльність «Пласту» – української скаутської організації (2014)	20 Помер у Подєбрадах Євген Чикаленко (1861-1929)	21 Розпочало діяльність Об'єднання Українок в ЧР (1998)	22 День скорботи та вшанування пам'яті жертв війни	23 Всіх Святих
24 Нар. Мирослав Іван кардинал Любачівський (1914-2000)	25 День моряка	26 У Празі помер поет Павел Йозеф Шафарик, якому Тарас Шевченко присвятив поему «Єретик» (1795-1861)	27 День рибальства	28 День Конституції України	29 Закарпаття за договором між ЧСР та СРСР увійшло до складу УРСР (1945)	30 Відновлення самостійності України у Львові (1941)

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1 День Військово-Морських Сил та Протиповітряної Оборони України	2 Битва Чехословацького легіону під Зборовом (1917)	3 Др. Микола Мушинка заснував Асоціацію українців Словаччини (1990)	4 Договір між Україною та Чехією про соціальне забезпечення (2001)	5 Кирила та Мефодія; сили АТО звільнили Слов'янськ та Краматорськ (2014)	6 Спалення магістра Яна Гуса (1369–1415)	7 Івана Купала
8 В Празі засновано педінститут ім. Драгоманова (1923)	9 Козаки і татари під Конотопом розгромили росіян (1659)	10 Завершилась битва козаків Хмельницького й татар проти армії Яна II Казимира під Берестечком (1651)	11 Всесвітній день шоколаду	12 Святих апостолів Петра і Павла	13 Випалення нацистами Чеського Малину (1943)	14 Всіх Святих Українського Народу; Косми і Дам'яна
15 День українських миротворців	16 Декларація про державний суверенітет України (1990)	17 На Донбасі російські диверсанти збили літак МН17 із 298 людьми (2014)	18 Битва «Галичини» під Бродами (1944)	19 В московській тюрмі загинув Августин Волошин (1945)	20 На мітингу чехів у Києві виступив Т. Г. Масарик (1917)	21 Народилася Олена Теліга, письменниця (1907-1942)
22 Помер у Празі Олександр Олесь, поет (1878–1944)	23 Помер Симон Наріжний, директор МВБУ у Празі (1898–1983)	24 День святої рівноапостольної княгині Ольги; «ковнерівські процеси» над українцями в Мукачеві (1942)	25 Договір про дружні відносини між Україною та Чехією (1996)	26 Козаки Кривоноса розбили польське військо Яреми Вишневецького (1648)	27 Народився Володимир Винниченко, письменник, член Центральної Ради УНР (1880–1951)	28 Хрестителя Володимира Великого (988)
29 Чехословацька «Руська акція допомоги» надала притулок 20 тисячам українців, білорусів, росіян (1921)	30 У Чіерній над Тісоу почалися переговори Брежнєва і Дубчека (1968)	31 Заснування акції «Празький Майдан» на підтримку України на «Старомаку» (2014)	1 Померла Леся Українка (1871–1913)	2 Ільїн день	3 Польща офіційно засудила акцію «Вісла» (1990)	4 У Львові засновано Союз визволення України (1914)
5 День залізничника	6 В Австро-Угорщині створено легіон Українських Січових Стрільців (1914)	7 Прийнято сумнозвісний радянський «закон про п'ять колосків» (1932)	8 Росія розпочала збройне вторгнення в Грузію (2008)	9 Міжнародний день корінних народів світу	10 Народився Роман Лубківський, письменник, посол України в ЧСФР і ЧР (1941–2015)	11 Початок сталінської операції НКВС, за якою було ліквідовано майже 150 тисяч поляків (1937)
12 День будівельника	13 Початок будівництва «Берлінського муру» (1961)	14 Маковія, Медовий спас	15 Поляки та українці розгромили більшовиків під Варшавою (1920)	16 Вийшла в ефір перша передача української редакції «Радіо «Свобода» (1954); загинув у Колочаві опришок Микола Шугай (1921)	17 У Празі помер Степан Смаль-Стоцький, мовознавець, посол ЗУНР у ЧСР (1938)	18 Енкаведисти підірвали Дніпровську ГЕС, загинуло біля 100 тисяч українців та червоноармійців (1941)
19 Преображення Господнє – Яблуневий Спас	20 Народився у Львові Євген Школо, відомий чеський актор та оперний співак (1960)	21 Вторгнення радянських військ до Чехословаччини (1968)	22 Україна стала правонаступницею УНР за «грамотою Плав'юка» (1992)	23 День українського прапора	24 День Незалежності України (1991)	25 Дисиденти, зокрема українка Лариса Богораз, виступили у Москві проти інтервенції до ЧССР (1968)
26 Розпочалася кривава битва за Дніпро із сотнями тисяч жертв (1943)	27 Помер у Празі відомий чехословацький футболіст Олекса Бокшай (1911–2007)	28 Успіння Пресвятої Богородиці	29 Горіховий Спас; Іловайська трагедія (2014)	30 У Празі утворено УВО під проводом Євгена Коновальця (1920)	31 З'єднані українські війська УНР і УГА здобули Київ (1919)	1 День знань
2 Кінець II Світової війни (1945)	3 Чехословацька армія полонила сотника Володимира Щигельського-«Бурлаку» (1947)	4 Загинув у радянському концтаборі Василь Стус (1938–1985)	5 У Німецькому Яблонному, згодом у Ліберці та Йозефові утворено табори для інтернованих українських вояків (1919)	6 Започатковано хвилю української еміграції до Канади (1891)	7 Померли Йосип Сліпий, Патріарх УГКЦ (1892-1984), єпископ і політ'язень Іван Маргітич (1921–2003)	8 Міжнародний день грамотності й солідарності журналістів
9 В Брні засновано «Українську ініціативу Південної Моравії» (2014)	10 Карпатська Русь (Закарпаття) стала частиною Чехословаччини (1919)	11 Відсічення голови Івана Предтечі Хрестителя	12 Віденська перемога поляків та українців над Османською імперією (1683)	13 В чехословацьких Судетах закарповано військовий стан (1938)	14 Помер Єжи Гедройц, публіцист, захисник польсько-української співпраці (1906–2000)	15 Засновано традицію «Днів української культури в ЧР» (1996)
16 Кінець грошової реформи в Україні: запроваджено гривню (1996)	17 Померли Іван Брик (1879-1947), український богеміст, славіст; журналіст Георгій Гонгадзе (1969-2000)	18 Початок «пацифікації» Польщею українців Галичини (1930)	19 Помер Адальберт Ерделі, закарпатський художник (1891-1955)	20 Початок громадянської блокади окупованого Криму (2015)	21 Різдво Пресвятої Богородиці, Міжнародний день миру.	22 Біля Ужгорода загинув Едмунд Еґан, борець із лихварством та захисник селянства (1851–1901)
23 У Празі вийшов «Громадський вісник» – орган Українського громадського комітету (1921)	24 Червоноармійці при відступі почали підривати Хрещатик та центр Києва (1941)	25 Президент П. Порошенко підписав закон про освіту, який посилив українську мову (2016)	26 Поляки розгромили більшовиків на Німані (1920)	27 Воздвиження Хреста Господнього, День туризму	28 Святого Вацлава (907–935), День Чеської Державності	29 Народився Михайло Грушевський, історик, Президент УНР (1866)
30 День бібліотекаря та перекладача; Мюнхенська угода (1938)						

Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя
Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
	1 Міжнародний день музики, людей похилого віку	2 Розпочав роботу Український науковий з'їзд у Празі (1926)	3 Народилася Лідія Райчинець (Затокванюк) (1950–2001), українська діячка в ЧР	4 Народився поет «Празької школи» Юрій Клен (1891–1947)	5 Народився Вацлав Гавел, дисидент, драматург президент Чехословаччини, Чехії (1936–2011)	6 Помер Франтішек Ржегорж, чеський етнограф і дослідник Галичини (1857–1899)
7 День учителя в Україні	8 Преподобного Сергія	9 Берестейська унія 1596 року	10 Під Хотиним козаки й поляки перемогли османське військо (1621)	11 У Києві склали присягу добровольці Чеської дружини (1914)	12 В Празі помер Дмитро Антонович, ректор УВУ, засновник МВБУ (1877–1945)	13 Народилася Зінаїда Мірна, голова Українського жіночого союзу в Празі (1875–1950)
14 Покрови. День козацтва, УПА й Захисника України	15 В Мюнхені загинув Степан Бандера (1909–1959)	16 В Градці Краловому виникло «Регіональне українське товариство» (2015)	17 Відкрито Північно-Кримський канал (1963)	18 Завершилася в Києві антирадянська студентська «революція на граніті» (1990)	19 Помер в Ужгороді Йосип Бокшай, відомий український художник (1891–1975)	20 У Німецькому Яблонному відкрито пам'ятник загиблим воїнам УГА (1921)
21 У Львові Микола Лемик застрелив чекіста у радянському консульстві (1933)	22 Загинув подільський гайдамака Устим Кармелюк (1787–1835)	23 З Відня до Праги перенесено Український Вільний Університет (1921)	24 Помер у Львові письменник, ідеолог ОУН та політв'язень Петро Дужий (1916–1997)	25 Помер Флоріан Заплетал, етнограф, дослідник Закарпаття (1884–1969, Прага)	26 Запорожці з поляками здобули Москву (1642)	27 Гурт «Ігніс» вперше виступив (Східна Словаччина, 1970)
28 Проголошено Чехословаччину (1918)	29 Народився в Ублі Йосип Сірка – українознавець та філантроп (1936)	30 У Києві дебютував легендарний рок-гурт «Воплі Відоплясова» (1987)	31 Відкрито найпотужнішу в кол. СРСР Придніпровську ГРЕС (ТЕС) (1961)	1 Проголошено Західноукраїнську Народну Республіку (1918)	2 Помер відкривач Трипільської культури, чех Вікентій Хвойка (1850–1914, Київ)	3 В Ясіні виникла Гуцульська Республіка (1918)
4 Народився Богдан Лепкий, письменник (1872–1941)	5 Проти окупації ЧССР підпав себе на Хрещатику Василь Макух (1927–1968)	6 Засновано у Празі театральний гурт «Джерело» (2004)	7 III Універсалом створено УНР (1917); День Памяті жертв комуністичного терору	8 Договір між Україною та Чехією про правову допомогу (2002)	9 День української писемності та мови	10 Помер у Празі націолог Ольгерд Бочковський (1885–1939)
11 Польське Свято Незалежності (від 1918)	12 На Соловах помер останній отаман запорізьких козаків Петро Калнишевський (1690–1803)	13 Народився Станіслав Дністрянський, ректор і проректор УВУ в Празі (1870–1935)	14 Помер у Празі художник і меценат Юрій Вовк (1899–1961)	15 Народився Микола Неврлий, словацький україніст (1916)	16 I Симпозіум українців в Університеті Палацького (Оломоуц, 2001)	17 День Студента; Оксамитова революція в Чехословаччині (1989)
18 Радянські більшовики припинили політику українізації (1933)	19 Засновано в Празі «Товариство Івана Кондура» (2011)	20 В Україні легалізовано Греко-католицьку церкву (1989)	21 День Гідності та Свободи (початок Майданів 2004 та 2013)	22 Більшовики розстріляли під селом Базар 359 українських вояків (1921)	23 Засновано україністику в Університеті Масарика (Брно, 1993)	24 Засновано в Празі дитячий гурт «Барвінок» (2001)
25 День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій	26 Мукачівський з'їзд про возз'єднання Закарпаття із Радянською Україною (1944)	27 Народився Александр Дубчек, лідер «празької весни» (1921–1992)	28 Голодомор 1932–33 років визнано геноцидом українського народу (2006)	29 Завершилася в Чехословаччині влада комуністичної партії (1989)	30 Військове вторгнення СРСР у Фінляндію (1949)	1 Підтверджено на референдумі незалежність України (1991)
2 Російські й австрійські війська зазнали поразки від Наполеона біля Аустерліца (Славков-у-Брна) (1805)	3 Народився Григорій Сковорода, філософ (1722–1794)	4 Введення до Храму ПРСБ	5 Нар. Олександр Олесь (Кандиба), поет (1878–1944); День волонтера	6 Миколая (римо-кат.), день Збройних Сил України	7 У Біловезькій пущі припинив своє існування Радянський Союз (1991)	8 Чеська і Словацька Федеративна Республіка визнала незалежність України (1991)
9 Юріїв день	10 День прав людини	11 Народилася Христіна Йойкова (Камінська), голова Об'єднання Українок в ЧР (1941)	12 Підписано радянсько-чехословацький договір про повоєнну співпрацю (1943)	13 Помер дипломат УНР Лонгрін Цегельський, який вів переговори з Т. Г. Масариком (1875–1950)	14 Україна та Польща прийняли футбольне гасло до Євро-2012 «Творимо історію разом» (2009)	15 Вийшов празький «Кобзар» Т. Шевченка (1876)
16 Засновано україністику в Карловому університеті (1926)	17 Чехословаччина прийняла рішення про розділення на дві держави з 1 січня 1993 року (1992)	18 Міжнародний день мігрантів	19 Миколая (прав., гр.-кат.), День допомоги бідним.	20 Чехія та 8 інших нових країн ЄС вступили до Шенгенського простору (2007)	21 Народився меценат Євген Чикаленко (1861–1929)	22 День українських дипломатів
23 Загинули націоналісти В.Білас і Д. Данилишин (1932)	24 Щедрий вечір (за н. ст.)	25 Різдво (за н. ст.)	26 У Празі створено Українську студію пластичного мистецтва (1923)	27 В СРСР розкріпачили селян: дозволили отримувати паспорти (1974)	28 В Празі виникло «Міжнародне об'єднання Українська Свобода» (2007)	29 Вацлав Гавел обраний чехословацьким Президентом (1989)
30 Помер Іван Олбрахт, чеський письменник (1882–1952)	31 Зустріч Нового Року					

є розуміння і готовність вирішувати будь-які питання».

Президент Петро Порошенко також взяв участь у конгресі. Глава держави привітав українців із різних країн світу і закликав СКУ не забувати про українську громаду в Росії. Порошенко зазначив, що сьогодні українці, які проживають в РФ, особливо потребують нашої підтримки. «А ще давайте згадаємо про українську громаду в Росії, яка є частиною СКУ. Я закликаю в різний спосіб підтримувати її. В Росії тепер дуже не легко бути українцем, може найскладніше, ніж будь-де», – сказав він.

Президент наголосив, що «кожен українець, який вивішує український прапор, який співає український гімн, який роз'яснює росіянам, чий насправді Крим, потребує нашого захисту і нашої підтримки... Ми цінуємо внесок кожного українця, де б він не жив, у справу розбудови нашої держави, підтримки її у світі. Наша єдність і солідарність є запорукою спільної перемоги над російською агресією, зміцнення економіки, подолання бідності, утвердження верховенства права», – додав Петро Порошенко.

Підтримка України

Ще напередодні Конгресу Євген Чолій передав Національному університету «Києво-Могилянська академія» (НАУКМА) пожертву в сумі \$25000, що є частиною спадку св. пам'яті Дмитра Шелегона.

Дмитро Шелегон народився в м. Заставна на Буковині, а після Другої світової війни емігрував до Канади, де присвятив своє життя добробуту української громади, зокрема Української Православної Церкви св. Івана, у якій він і його дружина Юлія були активними парафіянами. Юлія Шелегон пережила Голодомор; вона була вчителькою, поетесою, яка випустила дві збірки під псевдонімом Віра Ворскло. Питання освіти були близькі серцю цього подорожника, яке також виявляло велику повагу до роботи НАУКМА. Пожертва, передана до рук Президента НАУКМА Андрія Мелешевича, буде використана на створення Києво-Могилянської фундації Канади. Окрім новоствореної фундації, НАУКМА розробить програму, пов'язану з українською діаспорою. «СКУ має честь вручити цю пожертву в пам'ять про Дмитра та Юлію Шелегонів Національному університету «Києво-Могилянська академія», з яким він має багаторічну історію співпраці, а також сподівається на розробку програми, пов'язаної з українською діаспорою», – заявив колишній президент СКУ Євген Чолій.

З 24 до 27 листопада 2018 року в Києві відбувся XI Конгрес СКУ. Участь у цьому заході взяли 248 делегатів

Євген Чолій передає «Могилянці» фінансову допомогу.

з 26 країн — представники численних організацій, що входять до складу СКУ, а також 61 гість. Серед ключових тем, які обговорювали делегати Конгресу, були: міжнародна підтримка України в питаннях економічного розвитку, оборони, реформування та в гуманітарній сфері; роль діаспори у створенні позитивного іміджу України та українців у світі, сприяння консолідації світового українства; розширення мережі організацій СКУ; посилення впливу українських громад на вирішення важливих для України питань на міжнародному рівні.

Програма XI Конгресу СКУ розпочалась 24 листопада, в день вшанування жертв Голодомору. Делегати Конгресу разом з керівниками держави взяли участь у міжнародному форумі «Україна пам'ятає, світ визнає!», що відбувся у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал», та запалили свічки пам'яті біля Національного музею «Меморіал жертв Голодомору».

Офіційне відкриття XI Конгресу СКУ відбулось 25 листопада в НСК «Олімпійський». У перший день роботи Конгресу 26 листопада було оприлюднено звіти керівних органів та складових організацій СКУ за 2013-2018 роки. У другий робочий день, 27 листопада, делегати працювали на тематичних сесіях. Наприкінці було обрано нового Президента та керівні органи СКУ на наступні 4 роки.

Про СКУ

Світовий Конгрес Українців (СКУ) є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі, що представляє інтереси понад 20 мільйонів українців. СКУ має мережу складових організацій та зв'язків з українцями у 61-ій країні. Заснований у 1967 році, СКУ в 2003 році був визнаний Економічною та соціальною радою Організації Об'єднаних Націй (ООН) як неурядова організація зі спеціальним консультативним статусом та в 2018 році набув статусу учасника міжнародної неурядової організації в Раді Європи.

Основними цілями і завданнями СКУ є: сприяти єдності та представляти інтереси українського народу у всьому світі; підтримувати та координувати міжнародну мережу своїх складових організацій, які просувають розвиток української релігійної, мовної, духовної, історичної, культурної та соціальної спадщини; підтримувати незалежність, територіальну цілісність, національну ідентичність та економічний розвиток України; зміцнювати зв'язок українських громад і українців діаспори з Україною, у тому числі з Урядом та громадянським суспільством; дбати за права, соціальне становище та інтереси українців і українських громад та захищати їх, де б вони не були порушені чи не були під загрозою; просувати в світі принципи демократії та людські права, включаючи спостереження за демократичними процесами, як наприклад, під час виборів і референдумів, та співпрацювати з урядами, народами, організаціями і особами для досягнення вищезгаданих цілей в дусі миру, свободи, рівності і справедливості.

СКУ об'єднує в своєму складі українські організації-члени із таких країн: Австралія, Аргентина, Бельгія, Болгарія, Боснія і Герцеговина, Бразилія, Велика Британія, Вірменія, Греція, Грузія, Данія, Естонія, Іспанія, Італія, Казахстан, Канада, Латвія, Литва, Молдова, Німеччина, Норвегія, Парагвай, Польща, Португалія, Російська Федерація, Румунія, Сербія, Словацька Республіка, Сполучені Штати Америки, Угорщина, Узбекистан, Франція, Хорватія, Чеська Республіка та Швейцарія; СКУ має асоційованих членів у країнах: Киргизька Республіка, Молдова, Нідерланди, Нова Зеландія, Об'єднані Арабські Емірати, Південно-Африканська Республіка, Сінгапур, Словенія, Туреччина і Швеція; СКУ також підтримує зв'язки з українцями таких країн: Австрія, Азербайджан, Білорусь, Єгипет, Ізраїль, Індія, Ірландія, Кіпр, Люксембург, Мальта, Мозамбік, Таїланд, Туніс, Фінляндія, Чилі та Чорногорія.

Для учасників Конгресу виступила співачка Руслана Лижичко.

Томос для України:

збирається Собор та обиратиметься предстоятель. Москва – в істеричі

Об'єднавчий архієрейський Собор Української православної церкви відбудеться 15 грудня у соборі Святої Софії у Києві. На ньому буде обрано предстоятеля і затверджено статут нової церкви. Вселенський Патріарх надіслав листи із запрошеннями на цей Собор ієрархам УПЦ МП і УПЦ КП, а також Української автокефальної церкви. «Вітаю рішення Вселенського Патріарха Варфоломія призначити і провести помісний всеукраїнський православний Собор 15 грудня 2018 року у соборі Святої Софії у Києві, який утворить єдину помісну автокефальну православну церкву в Україні й обере її предстоятеля», – написав у Twitter Президент України Петро Порошенко. Собор триватиме один день, порядок сформує спеціальний представник Вселенського Патріархату. Спецпосланцем буде митрополит Гальський Еммануїл (Адамакіс), якого називають куратором «українського питання» у Константинополі. У зборах також візьмуть участь екзархи Вселенського Патріарха архієпископ Памфільський Данило і єпископ Едмонтонський Іларіон. Як спостерігач на Соборі може бути присутній Петро Порошенко. Потім обраний предстоятель нової церкви має пройти вирішальну процедуру – отримати Томос. Він має поїхати до Константинополя на служіння з Варфоломієм і отримати з його рук грамоту.

Та глава Інформаційно-просвітницького відділу УПЦ МП архієпископ Климент заявив, що Московський патріархат не братиме участі в об'єднавчому Соборі. У РПЦ бачать в наданні автокефалії «політичний проект» президента України і Константинополя. Адже для московського патріарха Кірілла, як і президента Путіна, «ніякої України не існує в принципі, а є тільки «русскій мір», і всі прихильники незалежності церкви для нього є «розкольниками» і «неканонічними». «Може, ці люди і праві, і в незалежній державі повинна бути як би і незалежна церква?.. Чому б не допустити таке щодо України?.. Не можна допустити!» – сказав Кірілл на проповіді 9 грудня, і назвав усіх прихильників укра-

їнської автокефалії «темними силами», які мають «злість і ненависть» у словах і які «готові захоплювати храми». Вселенський Патріархат 11 жовтня ухвалив рішення продовжити процедуру надання Томосу Українській церкві, а також оголосив про зняття анафем з патріарха Філарета і предстоятеля Української автокефальної православної церкви митрополита Макарія. РПЦ виступила проти такого рішення Константинополя і 15 жовтня розірвала відносини із Вселенським Патріархатом. Того ж дня росіян підтримала і Білоруська православна церква, ухваливши аналогічне рішення. Згодом проти автокефалії для України виступила і Сербська православна церква, яка обізвала УПЦ КП й УАПЦ «розкольницькими групами в Україні», засудивши зняття анафем з патріарха УПЦ КП Філарета і предстоятеля УАПЦ Макарія. Незгоду з рішенням Константинополя також висловила Польська православна церква, яка також заборонила своїм священикам євхаристійне спілкування із духовенством УПЦ КП. Незважаючи на всі перипетії, 29 листопада Вселенський Патріархат усе ж затвердив текст Томосу і проект статуту незалежної української церкви. Також у Константинополі оголосили, що українська автокефальна церква називатиметься «Православна церква в Україні», однак Помісна церква може обрати собі й іншу назву. Незалежність УПЦ – надання автономії в управлінні Української Православної Церкви як частини Вселенської Православної Церкви. Процес надання автокефалії Українській православної церкви розпочався 18 квітня 2018 року після звернення президента України Петра Порошенка до Вселенського Патріарха Варфоломія. Для цього повинні об'єднатися УПЦ КП, УАПЦ та хоча б частина УПЦ МП, де від трьох до десяти ієрархів все-таки підтримують автокефалію. Патріарх УПЦ КП Філарет повідомив, що в Об'єднавчому соборі повинен взяти участь 41 архієрей Київського патріархату, 12 – Автокефальної церкви, 10 – Московського патріархату.

Президент Петро Порошенко та Вселенський Патріарх Варфоломій.

Та відомо лише імена двох священнослужителів УПЦ МП, участь яких у Соборі є можливою, – це митрополит Симеон і митрополит Софроній. УПЦ МП у відповідь подала три позови до Верховного суду України. Окрім російських церковників, автокефалії активно протистоїть олігарх Вадим Новинський, росіянин, якому громадянство України надав президент-утікач Віктор Янукович лише 8 років тому. Його називають спонсором УПЦ МП і всієї кампанії проти Томосу. Президент України Петро Порошенко заявив, що вселенському патріарху Варфоломію погрожують з Москви та чинять на нього шалений тиск через рішення надати автокефалію. Він зауважив, що переговори із Вселенським патріархом щодо надання незалежності українській церкві розпочалися декілька років тому. «Маємо результат – його всесвятість та Синод, перш за все, підтвердили незаконність анексії Київської митрополії Москвою, що було проведено ще в 17 столітті, – це було незаконно та неканонічно. Вселенський патріархат, як і ми, не визнає жодних претензій РПЦ на Україну, – сказав він. – У питанні надання Україні Томосу про автокефалію і держава, і Президент свою справу зробили. Також свою справу зробив і вселенський патріарх Варфоломій».

Керченське загострення: що далі?

Москва в своїх атаках на Україну вже не ховається за «іхтамнетами», «зеленими чоловічками», «шахтарями й трактористами», «місцевою самообороною» і так далі. Вона вже не приховує свою агресію, блокуючи і таранячи українські човни, а в Керченській протоці створює передумови для анексії Азовського моря і можливого захоплення українського узбережжя для можливого пробиття сухопутного коридору в окупований Крим на випадок, наприклад, якщо нелегальний керченський міст рухне з природних причин або з причин недоліків під час будівництва.

Путін після кількох років колювань зважився на нову серйозну ескалацію в своїй шизофренічній війні з Заходом. Москва вважає Керченську протоку і Азовське море своїми територіальними водами і не зважає на міжнародні правила вільного судноплавства чи договір 2003 року між Росією і Україною про співпрацю у використанні Азовського моря і Керченської протоки. Це означає блокаду великої частини українського узбережжя, що у військовому сенсі створює передумови для його захоплення.

Хоч Захід відповідає лише млявою «стурбованістю», все ж демократичний світ не піддається на шантаж і не здає агресору Україну. Проте «ображений» – в тому числі і особисто – Путін піде на наступний крок загострення військово-політичної обстановки. Ядерний шантажист повинен бути зупинений на далеких підступах до фатальної сходинок ескалації. У Радянському Союзі подібна ситуація виникала двічі. Обидва рази вона так чи інакше дозволялася діями найближчого оточення першої особи. Ідеальним було б зняття цієї проблеми масовим противоенним рухом в Росії», – підкреслює російський опозиційний політолог Андрій Піонтковський.

25 листопада зранку російські прикордонні кораблі в Керченській протоці напали на українські малі броньовані артилерійські катери «Бердянськ» та «Нікополь», які супроводжували рейдо-

вий буксир «Яни Капу» до створюваної у Бердянську військово-морської бази ВМС України. Про намір здійснювати перехід заздалегідь було поінформовано російську сторону відповідно до міжнародних норм з метою забезпечення безпеки судноплавства. Та корабель ФСБ РФ спочатку протаранив український буксир, після цього агресор відкрив вогонь, в результаті чого поранення отримали шість українських моряків. Також росіяни заблокували старим суховантажем фарватер Керченської протоки просто під головним прольотом свого незаконного мосту. Ввечері, коли українська група поверталася назад до Одеси, росіяни у нейтральних водах захопили судна – 24 українських моряка опинилися в заручниках. Окупанти заарештували всіх, змусили українців із синцями на обличчі читати з листочка «зізнання у провокації», «заході у російській територіальні води» тощо. Із шести поранених українців у трьох (матроси Андрій Артеменко, Андрій Ейдер та співробітник СБУ Василь Сорока) – важкі травми: у одного відірвало пальці, у іншого розтрощило ногу. «У одного з хлопців важке поранення ніг. Те, що він пересувається з милицями, ні про що нам не каже – ми не бачимо його поранень і яку йому зробили операцію в ізоляторі. В одного з хлопців травматична ампутація пальців кисті», – розповіла радник командувача ВМСУ Вікторія Христенко. Заручників перевезли до Москви, поранених – у СІЗО «Матросская тішіна», інших – у «Лефортово». Їх заарештували на два місяці. Довго до них не допускали консулів та адвокатів, лише 6 грудня вони змогли отримати правову допомогу. Статус військовополонених росіяни визнавати за ними не хочуть, мовляв, вони вчинили «кримінальне правопорушення».

Чимало кримськотатарських волонтерів допомагали морякам ще під час перебування в Сімферопольському СІЗО. Христенко закликала писати листи полоненим морякам, зауваживши, що листи повинні бути російською мовою, не мати української символіки та не порушувати політичні теми, інакше їх не пропустить тюремна цензура.

Рада нацбезпеки України у зв'язку з цим вирішила запровадити військовий стан. 26 листопада президент Петро Порошенко видав указ, а Верховна Рада затвердила військовий стан у десяти прикордонних областях терміном на 30 днів.

Росія посилила Азовську кризу саме зараз не просто так: нещодавній напад росіян на українські кораблі в Керченській протоці Кремль задумав тоді, коли Європу розривають власні проблеми з міграцією, «брекзітом», протестами «жовтих жилетів» тощо, а в Україні йде підготовка до виборів. Путін після Азова може піти й на блокаду Одеси, хоча там заблокувати судноплавство складніше через сусідство з країнами НАТО. Тим часом Росія продовжує затримувати торгові судна, які прямують в Азовське море: судна зупиняють, оглядають, ставлять у чергу. На прохід анексованою протокою можуть чекати сотні кораблів з обох боків. В результаті судновласники підняли вартість фрахту до \$7 на тонні. Наприклад, з Маріуполя в порти Італії фрахт коштував \$21, тепер – \$28. Для порівняння, вартість фрахту з портів Чорного моря становить \$15. Вантажі відправляють в порти Чорного моря. Але на це потрібен час, адже суднова партія накопичується 2-3 тижні. Крім того, автоперевізники не хочуть їздити за вантажами через зношені дороги в регіоні, а залізничне сполучення край перевантажено.

Захоплені окупантами судна українських ВМС «Бердянськ», «Нікополь» та «Яни Капу» в місті Керч на сході анексованого півострова Крим.

«Євробляхи»: лавиця прикривається, питання залишаються

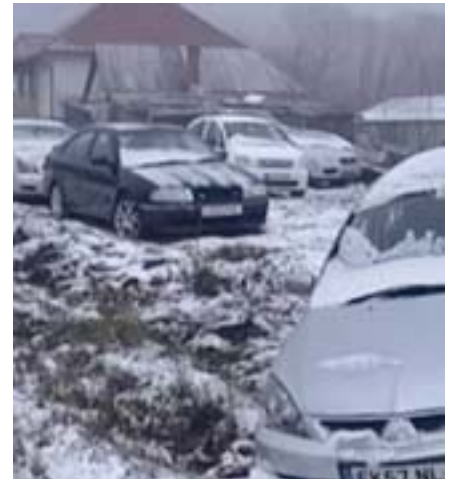
Українці почали масово вивозити авто на єврономерах до Словаччини та Польщі. Машини кидають неподалік від кордону у дворах або просто неба. Деякі вже починають розбирати на запчастини. Знайти власника практично неможливо, за авто ніхто не несе відповідальності. Експерти впевнені: левову частку «євроблях», якщо новий закон повноцінно запрацює, кидатимуть де завгодно і в Україні.

Їздити на євроавто стане небезпечно – за це загрожують величезні штрафи та конфіскація. Продати машину не можна – для цього її доведеться розмитнити. Закон про утилізацію авто діє в Україні вже кілька років. По всій країні відкрилися сотні компаній, які легально збирають в українців мотлох і віддають його на переробку. Наступного року поліція отримає право перевіряти водіїв на машинах без реєстрації. І якщо митні правила порушені, розмір штрафів досягатиме 170 тисяч грн. Єдиний законний вихід для «євробляхерів» – розмитнити автомобіль. Навіть якщо авто коштує 3 тисячі євро, а за його легалізацію доведеться заплатити близько 4 тисяч євро, інших варіантів виходу з наявної ситуації немає. Якщо діяти чітко за правилами, перед утилізацією власник має зняти авто з реєстрації. «Євробляхи» найчастіше в Україні просто не реєстрували, а їхні законні власники — юридичні особи у Польщі, Литві та інших країнах. Часто такі власники – фіктивні фірми з «кінцями у воді». Та якщо машина потрапила у ДТП і не підлягає відновленню, її можна легально утилізувати. Окремі власники майстерень ризикують і утилізують «євробляхи». Але платять за них у 2-3 рази менше, ніж за аналогічні авто з реєстрацією. Так, у кращому разі, за утилізацію можна отримати \$150-500.

Українці, які намагалися заощадити на податках і незаконно ввозили машини в країну, зараз опинилися в пастці. Якщо нічого не робити – прийдуть величезні штрафи, а машину можуть конфіскувати. Щоб позбутися авто – доведеться заплатити за його розмитнен-

ня. Або вивезти у країну походження. Так, у словацькому селі Вубля, на кордоні з Україною – просто неба перебуває більше сотні старих автомобілів. Левова частка «блях» зареєстрована у невеликій Литві, і якщо всі «єврономери» повернути до країни реєстрації, у литовської влади можуть виникнути величезні проблеми з тим, куди подіти і як переробляти такі авто. Згідно з даними Державної фіскальної служби на 2018 рік, в Україну у режимі тимчасового ввезення потрапили 2,7 млн автомобілів. Кількість авто, які були ввезені у режимі «транзит» і порушили термін, досягла 110,4 тисяч, а у режимі «тимчасового ввезення» із порушенням термінів – 207,4 тисяч. Два роки активісти-власники авто на іноземній реєстрації у різних формах протестували проти податкової політики України. У 2015-2016 роках вони блокували кілька магістралей на західному кордоні. На початку 2017-го кілька десятків машин намагалися перекрити в'їзди до Києва і підпалювали шини. У 2018-му вони влаштовували акції під Верховною Радою.

Сплата всіх податків для отримання авто української реєстрації виливається не в одну тисячу доларів: митний збір – 10% вартості авто, ПДВ – 20%, акцизний збір – залежно від потужності двигуна. Відтак, куплене у Європі за 4 тисячі євро вживане авто після українського розмитнення додає у вартості до ще 2 тисячі євро. Тому водії таких авто використовували «сірі схеми» і користувалися послугами «литовських» чи «словацьких» фірм-прокладок. Власники авто з українськими номерами були незадоволені діями «євробляхерів», а також їх поведінкою на дорозі. На розгляді Верховної Ради вже було кілька законопроектів щодо врегулювання цієї ситуації. Влітку 2016 року були поступки – певне зниження мита на ввезення вживаних автомобілів. 8 листопада був прийнятий законопроект №8487 Ніни Южаніної, яким збори значно зменшуються. Однак резидент може в'їхати на митну територію України тільки у випадку сплати застави або їх повної сплати. Виняток – лише для

Напівпокинуті автомобілі українців на іноземних номерах у прикордонному селі Вубля в Словаччині.

тих українців, які проживають у країнах ЄС і перебувають на консульському обліку. Вони можуть вільно ввозити свій автомобіль в Україну на 60 днів. Нині середня вартість розмитнення становить 66 тисяч гривень, і за новими правилами розмитнили вже понад тисячу автомобілів. «Євробляхарі» ж вимагали зниження до 16 тисяч гривень, оскільки приблизно такі суми є у країнах ЄС, де і доходи людей вищі. Лідер «АвтоЄвроСили» Олег Ярошевич вважає, що депутати обманули протестувальників, і навіть прилюдно спалив свій «Рендж Ровер» – мовляв, це дешевше, ніж розмитнювати. «Ми та інші громадські організації подавали правку до законопроекту. Проте нас «пошили у дурні», бо з 147 правок, які були подані, 146 наших відхилили. Прийняли лише правку від комітету Южаніної. Після такого голосування у мене склалось враження, що у Верховній Раді засідають люди, між якими є корпоративна змова. Адже у цьому випадку народні депутати відстояли інтереси багатих власників автомобільного бізнесу. Влада нас ошукала. Замість того, щоб все відбувалося прозоро та зрозуміло, почалися маніпуляції», — вважає Олег Ярошевич.

Вивчали празький досвід меншин

Близько двадцяти українських урядовців та представників нацменшин побували 4-5 грудня у Празі у рамках проекту «Зміцнення нацменшин в Україні». Делегація прибула за підтримки «Ради Європи» і мала нагоду зустрітися із представниками Секретаріату Уряду ЧР з питань нацменшин та представниками нацменшин Чехії. Делегацію супроводжували представники Міністерств освіти та науки й культури України. Гости оцінили досвід Чехії із роботою з національними громадами, обговорювали ряд проектів, які реалізовано з боку чеських урядових інституцій, наприклад, Міністерства культури ЧР. Делегація побувала також у Будинку національних меншин у Празі, де українців привітав директор Якуб Штедронь. Гостей зустріла також українська громада. Керівники кількох організацій розповіли про сучасний стан українства у Чехії, стосунки із національною більшістю суспільства. Члени делегації цікавилися реальними проблемами українців Чехії, роботою з регіонами, метою діяльності на майбутнє, цікавилися рівнем співпраці між українською та російською меншинами тощо.

дар

Відновлена могила Горбачевського на кладовищі в празькій Шарці

Відновлена могила Пулюя на кладовищі в празьких Мальвазінках

Могили вчених Івана Пулюя та Івана Горбачевського наведено в належний стан завдяки фінансовій підтримці Посольства та МЗС України. Могили адоптувала Українська Ініціатива в ЧР, допомогу у ремонті надала Міжнародна асоціація українців «Євромайдан».

Нове в українсько-чеських стосунках

Міністерство внутрішніх справ Чехії внесло Україну в список безпечних країн. Це означає, що громадянам України автоматично відмовлятимуть у статусі біженця в Чехії. Та у МВС ЧР додали: жителі Криму і самопроголошених республік на сході України зможуть і надалі подавати прохання про надання статусу біженця або міжнародного захисту. «За нашою інформацією, Україна дотримується основних прав і свобод, включаючи свободу пересування. Немає причин не включати її в список безпечних країн», — заявив міністр внутрішніх справ Ян Гамачек. У минулому році статус біженця в Чехії попросили 1450 іноземців, з них 435 – українці. Більшості українців відмовили в цьому статусі. Також Міністерство закордонних справ Чехії ухвалило рішення виключити зі списку посольств з вищим політичним значенням диппредставництва в Україні, однак Україна сама залишається пріоритетною чеської закордонної політики. «Країна найбільшої політичної значущості» не є терміном, який буде стосуватися фактичних пріоритетів політики Чеської Республіки, це просто

технічна категорія, що говорить про заробітну плату дипломатів в даній державі, а не про політичний сигнал для двосторонніх відносин», – стверджують у відомстві. Термін виник у 2005 році, і спочатку використовувався у 8-ми, потім 10-ти і зрештою у 17-ти країнах. У зв'язку з тим, що він вводить в оману, то його планується змінити або скасувати. Окрім України, із списку були видалені диппредставництва в Угорщині, Туреччині та Італії. МЗС ЧР пояснює такий крок необхідністю створення посольства у африканській державі Малі. Про важливість відносин із Києвом свідчить і запланований на лютий 2019 року візит голови МЗС Чехії Томаша Петржічка в Україну. Про це заявив міністр закордонних справ України Павло Клімкін, який зустрівся із Петржічком у Брюсселі під час зустрічі дипломатів країн НАТО. Клімкін каже, що дипломат побачить «що і як робить Росія на Донбасі, не обійдемо увагою й інші ключові теми». Томаша Петржічка призначили міністром закордонних справ Чехії у жовтні 2018 року. До цього він був помічником євродепутата Мирослава Похе, з 2014 року працював в Європей-

Павло Клімкін та Томаш Петржічек

ському парламенті. Він вже відзначився низкою прохолодних щодо Москви заяв, наприклад, вважає Росію загрозою для Європи.

пор

Сергій Жадан Дике Поле. Ворошиловград

Це мала бути коротка подорож – провідати брата, який «тримав» бензоколонку в донбаських степах. Та, опинившись у місті свого дитинства, Герман мало не назавжди влипає в тушешній пейзаж. Брат зникає, на його бізнес зазіхають місцеві мафіозі, старі друзі мають дивні справи... Гера має визначитися із хиткою реальністю, минулим, що владно ввірвалось до його життя, та майбутнім, щодо якого є певні сумніви... У цьому романі є все: цигани, рейдери, степ, занедбані будівлі, нескінченні дороги, футбольні баталії, друзі юнацтва, жінки, секс, алкоголь, спогади про мрії дитинства та, звичайно, джаз. Бо, як каже герой, потрібно слухати музику, яку любиш. Тільки не давати чужим свої навушники. Видавництво: Клуб Сімейного Дозвілля. Рік видання: 2018. Обкладинка: Тверда. Кількість сторінок: 320, ілюстрації. Ціна в інтернет-крамниці «Книгарні «Є»: 105 грн.

Лариса Якубова «Русский мир» в Україні: на краю прірви

Системна ментальна, ідеологічна та методологічна криза, про яку йшлося в і наукових колах десятиріччями, вивела назовні суперечності між носіями різноспрямованих доктрин стратегій у найгострішій формі – збройного протистояння. Росії, що прагне вже не перший рік загнати Україну в пастку, лише здається, що вона повністю контролює ситуацію, що жертва в цій цивілізаційній війні – одна. Насправді Росія сама потрапила в заготовлену пастку. Причини окресленої ситуації зрозумілі всім, хто обізнаний із модерною історією обох країн. Випробування «русским миром» стане найважчим іспитом, який Україна має скласти, аби повною мірою набути державний суверенітет, проголошений у 1991 році. Попри колосальні економічні, моральні, інформаційні навантаження та світоглядний шок не варто сприймати ситуацію як безвихідну. У цій патовій ситуації важливо, ким Україна себе відчуває: загнаною у безвихідь істотою, що має впасти і розбитися, бійцем, що вистоїть, чи птахом, що може злетіти до неба. Книга – для науковців, студентів і всіх, кому не байдужі історія і доля України. Видавництво: «Кліо». Рік видання: 2018. Обкладинка: Тверда. Кількість сторінок: 384. Ціна в інтернет-крамниці «Книгарні «Є»: 249 грн, на сторінках видавництва: 150 грн.

Люко Дашвар Ініціація

Стара Костомарова не пам'ятає, як опинилася на тому забутому Богом хуторі. «Чорні ріелтери» відібрали її квартиру, а жінку спровадили подальше від Києва. Селянин Перегуда дав їй притулок, він навіть вийшов на нотаріуса Германа, який обдурив стару. А коли повернувся на хутір, то вже ні хати, ні Костомарової не було... Тим часом у Києві дівчина Меланія потрапляє у вир дивних подій. Усе починається зі снів про мерців, далі – зустріч із нотаріусом Германом та його зникнення. І Блейк, у якого Меланія закохується до нестями і який зраджує її. Від того часу дівчині сниться вже інший сон: про розлючений натовп, стару жінку, Блейка, який прохає про допомогу... От-от шляхи всіх героїв перетнуться. І тоді кожен з них – хоче він того чи ні – пройде свою ініціацію. Ініціацію на право вважати себе людиною. Видавництво: Клуб Сімейного Дозвілля. Рік видання: 2018. Обкладинка: Тверда. Кількість сторінок: 416. Ціна в інтернет-крамниці «Книгарні «Є»: 100 грн.

Максим Віхров Дикий Схід

Це – нарис історії Донбасу від XVI століття і до сучасних подій. Спираючись на документальні джерела, а також власний досвід і спостереження, автор описує становлення, буття та занепад «вугільного» регіону – української землі, глибоко травмованої російськими імперськими експериментами. Будучи очевидцем драматичних подій весни 2014 року, автор приділяє особливу увагу анатомії донбаського сепаратизму, а також економічним, політичним і соціокультурним процесам, які зробили Донбас придатним для російських геополітичних авантур. Видавництво: «Темпора», рік видання: 2018. Обкладинка: Тверда. Кількість сторінок: 352, ціна в інтернет-крамниці «Книгарні «Є»: 143 грн.

Олеся Яремчук Наші інші

Вірмени, німці, турки-месхетинці, євреї, румуни, шведи – Україна є домом для десятків різних народів, і кожен додає їй барв і повноти. Репортерка Олеся Яремчук обіздила багату поселення, від гамірних міст на Донбасі й Буковині до тихих сіл Бессарабії та Закарпаття, щоб задокументувати, як національні меншини живуть нині та яку пам'ять бережуть про своє минуле. У цій книжці зібрано чотирнадцять щемких і пізнавальних історій, історій

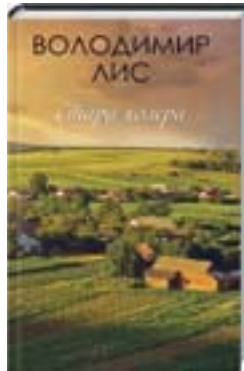

людей і народів, які творять українську спільноту. Репортерка Олеся Яремчук народилася у 1991 році у Львові, де здобула журналістську освіту. Працює над дисертацією «Подорожня антропология в літературних репортажах Йозефа Рота». Навчалася і стажувалася в Гамбурзі, Бонні, Мюнхені, Відні, працювала в Києві у газеті «День», пише для видань «New Eastern Europe», «Літакцент» і «The Ukrainians». Спеціалізується на темах культурної та національної ідентичності, пограниччя. Лауреатка конкурсу художнього репортажу «Самовидець» від видавництва «Темпора» (2014). У 2016 році стала кураторкою цього конкурсу. Від червня 2017 року очолює видавництво «Човен». Книгу видано у цьому видавництві за сприяння Українського культурного фонду. Рік видання: 2018. 208 сторінок. Ціна: 0 грн.

Володимир Лис Стара холера

Єва була найвродливішою дівчиною в селі, але чоловік, якого вона покохала на все життя, одружився з її сестрою Павлиною. Єва поламала їхній щасливий шлюб, та на старість лишилася самотньою. Як і Адам, що все життя до нестями любив чужу дружину. Друзі Адама, колишні хулігани та відчайдухи, «дідусі-розбійники», вирішують одружити цих двох. Та як звести упертих самотників? Тим часом у великому місті Ліза, онука Павлини, буде своє життя разом із коханим Степаном. Однак, здається, вона втрапила у велику халепу. І тепер спалахне боротьба двох молодих за своє щастя, і несподівано в цю боротьбу втрутяться не такі вже й прості діди з поліського села. Володимир Лис – відомий український журналіст, прозаїк і драматург. Його називають справжнім народним пись-

менником і феноменом сучасності. Він є володарем численних престижних літературних премій, серед яких титул «Золотий письменник України», володарем Гран-прі «Коронації слова» і «Гранд-Коронації», автором уже легендарного «Століття Якова» – «Найкращого роману десятиріччя», що ліг в основу однієї з найбільш успішних екранізацій останніх років. Видавництво: «Книжковий клуб сімейного дозвілля», рік видання: 2018, обкладинка: палітурка, сторінок: 272, вікові обмеження: 16+. Ціна на інтернет-сторінках видавництва: клубна – 74,90 грн, роздрібна – 93,60 грн.

Константин Тур-Коновалов Крути 1918

Драматична історія про героїзм українських юнаків, заснована на реальних подіях. Вони хотіли кохати та жити, але взяли до рук зброю та стали на захист Батьківщини. Січень 1918 року видався по-справжньому холодним. От-от на Київ мали рушити більшовицькі загони. Сини генерала контррозвідки УНР Андрій та Олекса опиняються серед оборонців залізничної станції Крути. Такі Хсхожі, але й такі різні брати, обоє до нестями закохані у курсистку Софію, вони без роздумів рушили захищати Україну. Раптом стається непередбачуване: спалахує заколот на заводі «Арсенал», і на боротьбу з ним направляють елітні боєздатні частини. Супроти вишколеного і жорстокого більшовицького війська командира Міхаїла Муравйова на станції «Крути» лишаються тільки необстріляні студенти і юнкери. Ходять чутки, що серед українських загонів є агент більшовиків, який передає інформацію «червоним». Андрій ще не знає, що йому добре відоме обличчя зрадника... У горнилі бою, не шкодуючи власних життів, змагаючись за незалежність та любов, сто років тому, як і сьогодні, без страху та сумнівів вони йдуть у бій захищати найдорожче... Книга передує однойменному майбутньому історичному фільму-екшну режисера Олексія Шапарева, вихід в український прокат якого заплановано на 7 лютого 2019 року. Стрічка також присвячена 100-річчю бою під Крутами взимку 1918 року. Видавництво: «Книжковий клуб сімейного дозвілля». Рік видання: 2018. Обкладинка: Тверда. Кількість сторінок: 224, ілюстрації. Ціна в інтернет-крамниці «Книгарні «Є»: 110 грн.

Енн Епплблом Червоний голод. Війна Сталіна проти України

Авторка висвітлює історію Голоду 1932-1933 років та події, що цьому передували. На основі архівних документів, щоденників, усних свідчень, мемуарів, досліджень українських та зарубіжних науковців вона доводить, що штучний голод в радянській Україні та репресії проти української інтелігенції на початку 1930-х стали складовими єдиного наміру Сталіна та його поплічників. Більшовицькі лідери добре пам'ятали, як майже втратили Україну в 1917-1920 роках. Коли з масовими виступами українських селян проти колективізації ця загроза виникла знову, комуністична влада вдалася до політики творення голоду, яка забрала життя майже чотирьох мільйонів людей. Енн Епплблом – польсько-американська дослідниця історії, письменниця і журналістка єврейського походження. Вона працювала у престижних виданнях, опублікувала монографію «Історія Гулагу», за яку у 2004 році отримала Пулітцерівську премію. Вона є професором практики в Лондонській школі економіки. Одружена із польським політиком Радославом Сікорським. Однак деякі історики вказують на низку неточностей

в книзі, на інтерпретацію з історичними фактами, свідоме опускання деталей та некритичне ставлення до джерел, особливо мемуаристичного характеру. Так, Олеся Стасюк, генеральний директор Національного музею «Меморіал жертв Голодомору», звертає увагу, що голод на українських землях із 1917 до 1934 року розглядається як частина аналогічних процесів у всій південно-західній частині Радянської імперії. Наголошується, що грабували та забирали зерно і їжу в українських селян місцеві українці, а українські діти, потрапляючи в російськомовне міське середовище, ставали крадіями та злочинцями, бо їм нудно було на уроках через нерозуміння російської мови. А доктор історичних наук, професор Василь Марочко звернув увагу на те, що авторка не визнає Голодомор геноцидом українського народу, «піддає сумніву його юридичну кваліфікацію згідно положень Конвенції 1948 р., свідомо занижує загальну кількість жертв штучного голоду». Книга була широко презентована на львівському форумі книговидавців, отримала премію Фундації Омеляна й Тетяни Антоновичів (2017), Премію Лайонела Гелбера, Премія Даффа Купера (2018). Видавництво: HREC PRESS, Канада. Рік видання: 2018. Перекладна. Кількість сторінок: 440. Ціна в інтернет-крамниці «Книгарні «Є»: 319 грн.

«На бізнес-форумі Путін закликав інвесторів вкладати гроші в російський бізнес ... А чим «російський бізнес» відрізняється від звичайного?» «Ну, приблизно, як «російська рулетка» від звичайної рулетки»...

Путін запитує силовиків: «Ви спіймали вбивцю Немцова?» «Так». «Тоді нехай відразу признаються і в убивстві Навального».

Приходить до пластичного хірурга Путін і просить змінити йому зовнішність. На питання, як він хоче виглядати, простягає зображення Леніна. Йому успішно роблять операцію. Хірург запитує: «Владімір Владімірович, навіщо?!» «Бо тепер мій пам'ятник – в кожному місті Росії».

Справжня математика починається тоді, коли до зарплати ще цілий тиждень, а грошей залишилося рівно на три дні.

«Хочу вас заспокоїти. Здоров'я вашої дружини в порядку. Скажіть їй, що це просто ознаки старіння». «Лікарю, а не могли б ви сам сказати їй це. Я з дитинства не вирізнявся особливою хоробрістю».

Чоловік загубив дружину у супермаркеті. Раптом побачив гарну дівчину. Підійшов і каже: «Поговоріть, будь ласка, зі мною». «?...» «І моя дружина відразу знайдеться!».

«Ви така мила пара! Коли я вас бачу, ви завжди тримаєтеся за руки». «Я тримаю її за руку, щоб вона не втекла в крамницю».

Суддя: «Причина вашого розлучення?» Позивачка: «Я випадково дізналася, що господарем квартири, яку ми винаймали два роки, був він сам».

«Яшо, ти віриш у кохання з першого погляду?» «У моєму віці зір уже підводить. Мацати треба».

Акція в поліклініці: «Пройдіть без бахіл й отримаєте шваброю прибиральниці направлення до стоматолога без черги!».

«Мерседес» проїжджає повз поліцейського. Той зупиняє, водій висовує з-за скла 100 доларів. Поліцейський бере, «Мерс» собі їде. Наступного дня у той самий час у тому самому місці ситуація повторюється. І так шість днів. На сьомий день «Мерседес» не приїхав. Поліцейський вже хвилюється, як йому далі жити. Та через кілька днів «Мерседес» нарешті приїхав. Поліцейський його зупиняє і запитує: «Вибачте, а чому вас так довго не було?» «Я з родиною відпочивав на курорті». «Як?! За мій рахунок?!»

Два терапевти: «Як справи?» «Погано. Лікую від одного, а помирають від іншого. А у тебе як?» «Добре: від чого лікую, від того і помирають».

«Реклама працює?» «Так, працює. Вчора дали рекламу: «Потрібен сторож». Уночі обікрали».

Любитель живопису розмовляє з художником, який продає свої картини, і нарешті вирішує купити в нього одну. Художник: «Відмінний вибір, я присвятив цій картині 10 років». «Ви 10 років писали цю картину?» «Ні, писав я її один день, а весь інший час намагався її продати».

Батьківські збори нагадують зборище секти – всі уважно слухають учителя, потім віддають йому гроші й задумливо розходяться в сутінках.

При платній медицині виписати людину з кардіології неможливо. Варто озвучити рахунок за лікування, і пацієнт знову потребує лікування.

«Люба, а де гроші, які я відклав на відпустку?» «Ой, я забула тобі сказати, що купила на них шубу». Чоловік тут же телефонує: «Алло, це туристичне агентство? Будь ласка, замість двох путівок на Канарські острови дайте одну в Тундру, в двозірковий чум».

Прийшов чоловік сповідатися. Священик і каже: «Ну як же я відпущу тобі гріхи, якщо в тебе з кишені пляшка горілки стирчить? Піди вилий». Чоловік вийшов, походив і знову до попа. «Ну що, вилив?» «Не могу, отче, в пляшку половина горілки мого кума». «Вилий свою половину і заходь». Знов пішов, походив і приходиться. «Ну що, вилив?» «Не зміг, отче». «Чому?» «Моя половина – низу».

Чоловік приходиться у ресторан і кличе офіціанта. «Мені 100 грамів, вам 100 грамів і музикантам по 100 грамів». І так – весь вечір. Ресторан закривається, він встає і йде. «А рахунок?» «А в мене грошей немає!» Офіціант б'є його в пику і виганяє. Наступного дня той самий чоловік знову приходиться: «Мені 100 грамів і музикантам по 100 грамів». Офіціант – із сарказмом: «А мені?» «А собі не наливайте. Ви, коли п'яний, буяніте і битися лізете».

Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 11/2018, рік XXVI. Підписано до друку 11 грудня 2018 року. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/, реєстрація: МК ЧР/7044. Номер готували: Богдан Райчинець, Марія Щур («Радіо «Свобода»), Олег Павлів, Андрій Королько, Микола Мушинка, Олекса Лівінський. Використовуються повідомлення інформантів та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ЧР. Видає: спільнота «Українська ініціатива в ЧР», ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ЧР; зареєстрована Міським судом у Празі, номер документа L 6121; контакт: uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz; тел.: +420221419821; ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12-krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – říční práh. Č. 11/2018, ročník XXVI. Uzávěrka: 11 prosince 2018. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/, registrační číslo: MK ČR/7044. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec, Marija Ščur (rozhlás RFE/RL), Oleh Pavliv, Andrij Korolko, Mikuláš Mušinka, Oleksa Livinsky. Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: spolek Ukrajinská Iniciativa v ČR, sp. zn. L 6121 vedená u Městského soudu v Praze, adresa: DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800.

Перекажіть гроші своїм близьким

Та отримайте нагороду від Tesco Mobile

За транзакцію більше 7000 чеських крон ви отримуєте один із додаткових бонусів.

Більше інформації на:
www.itesco.cz/moneygram/ua/

Знижки можуть застосуватися тільки в обраних магазинах Tesco Stores ČR a.s. з 8:00 до 20:00. Акція не поширюється на автозаправні станції Tesco Stores ČR a.s. Акція обмежена в часі до 31. 12. 2018 В одному календарному місяці можна скористатися знижками: Знижка 50% на поповнення рахунку мобільного телефону на суму 300 чеських крон та знижка 50% на інтернет-пакет MAXI 1,5 ГБ максимум два рази на один телефонний номер. 100% знижка на нову SIM-картку від Tesco Mobile може використовуватися всього один раз для кожної дисконтної картки. Знижки не можна комбінувати з іншими акціями від Tesco Mobile. Компанія Tesco Mobile залишає за собою право в будь-який час скасувати ці знижки або замінити їх на інші.

MoneyGram та Globe є зареєстрованими марками компанії MoneyGram. Усі інші торговельні марки є власністю їх відповідних власників. MoneyGram International Limited є авторизованою платіжною організацією, зареєстрованою в Об'єднаному Королівстві під номером 3287157 з місцеперебуванням на 2-му поверсі будинку на вулиці Королеви Вікторії в Лондоні, Лондон – London EC4V 4AB (UK) та керується Управлінням фінансового контролю. Tesco є агентом MoneyGram International.

50% ЗНИЖКА
на інтернет-пакет
MAXI 1,5 ГБ

Для активації зверніться
до служби підтримки
клієнтів.

50% ЗНИЖКА
на поповнення рахунку мобільного
телефону на 300 чеських крон

100% ЗНИЖКА
на SIM-картку

Перекажіть гроші своїм близьким

Та отримайте нагороду від Tesco Mobile

За транзакцію більше 7000 чеських крон ви отримуєте один із додаткових бонусів.

Більше інформації на:
www.itesco.cz/moneygram/ua/

Знижки можуть застосуватися тільки в обраних магазинах Tesco Stores ČR a.s. з 8:00 до 20:00. Акція не поширюється на автозаправні станції Tesco Stores ČR a.s. Акція обмежена в часі до 31. 12. 2018 В одному календарному місяці можна скористатися знижками: Знижка 50% на поповнення рахунку мобільного телефону на суму 300 чеських крон та знижка 50% на інтернет-пакет MAXI 1,5 ГБ максимум два рази на один телефонний номер. 100% знижка на нову SIM-картку від Tesco Mobile може використовуватися всього один раз для кожної дисконтної картки. Знижки не можна комбінувати з іншими акціями від Tesco Mobile. Компанія Tesco Mobile залишає за собою право в будь-який час скасувати ці знижки або замінити їх на інші.

MoneyGram та Globe є зареєстрованими марками компанії MoneyGram. Усі інші торговельні марки є власністю їх відповідних власників. MoneyGram International Limited є авторизованою платіжною організацією, зареєстрованою в Об'єднаному Королівстві під номером 3287157 з місцеперебуванням на 2-му поверсі будинку на вулиці Королеви Вікторії в Лондоні, Лондон - London EC4V 4AB (UK) та керується Управлінням фінансового контролю. Tesco є агентом MoneyGram International.

100% ЗНИЖКА
на SIM-картку

50% ЗНИЖКА
на поповнення рахунку мобільного
телефону на 300 чеських крон

50% ЗНИЖКА
на інтернет-пакет
MAXI 1,5 ГБ

Для активації зверніться
до служби підтримки
клієнтів.

